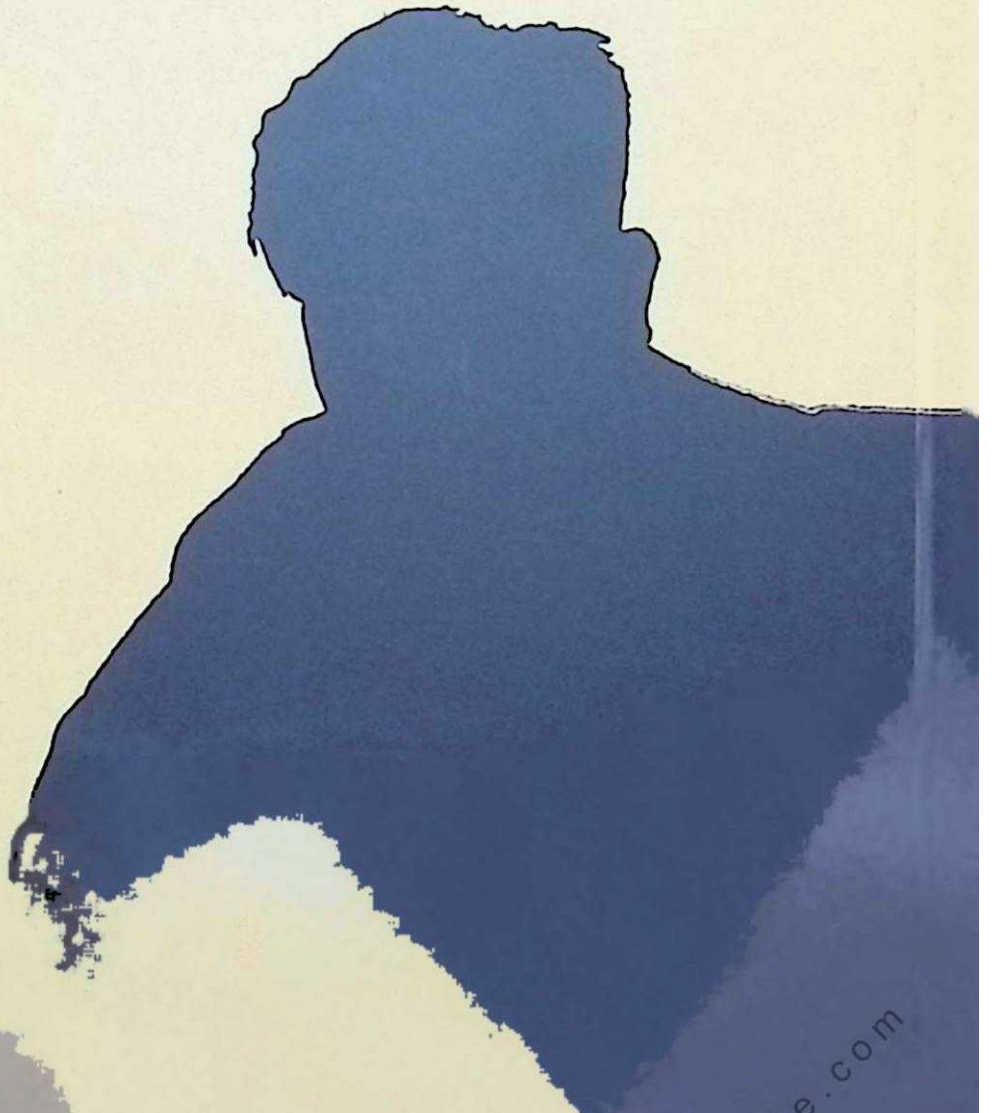

മനോരമ സംഗ്രഹം : കലാകൃതികളുടെ സംഗ്രഹം

- ပထမအကြိမ် - ၁၉၈၃ ခုနှစ် ၊ ဒီဇင်ဘာလ
- ဒုတိယအကြိမ် - ၂၀၂၅ ခုနှစ် ၊ နိုဝင်ဘာလ
- မျက်နှာပုံဒီဇိုင်း - ရွန်ထိလတ်
- အုပ်ရေး - ၁၀၀၀
- တန်ဖိုး - ၁၀၀၀၀ ကျပ်
- ထုတ်ဝေသူ - ဒေါ်လင်းလင်းမွန် (၀၀၃၀၆)
 ကြီးပွားရေးစာအုပ်တိုက်
 ၂၂၊ ၈၄ လမ်းနှင့် ၃၃ လမ်းထောင့် ၊ မန္တလေး။
 ဖုန်း ၀၉ - ၉၇၁၉၃၇၇၃၇ ၊ ၀၉ - ၉၇၉၇၈၀၁၇၈
- ပုံနှိပ်သူ - ဒေါ်လင်းလင်းမွန် (၀၀၂၂၁)
 လူထုကြီးပွားရေးပုံနှိပ်တိုက်
 ၂၂၊ ၈၄ လမ်းနှင့် ၃၃ လမ်းထောင့် ၊ မန္တလေး။
 ဖုန်း ၀၉ - ၉၇၁၉၃၇၇၃၇ ၊ ၀၉ - ၉၇၉၇၈၀၁၇၈

၈၉၅-၈၄

လှ လှ ၊ ဦး ၊ လူထု -
 ကျွန်တော်တစ်ဦး ကျွန်တော်အဟမ်းများ/လူထုဦးလှ ၊ ၂ ကြိမ်။
 မန္တလေး၊ ကြီးပွားရေးစာအုပ်တိုက်၊ ၂၀၂၅။
 ၂၄၀ စာ၊ ပုံများ ၁၉ စင်တီ။
 ၁။ မြန်မာစာပေ-သမိုင်းနှင့် ဝေဖန်ရေး
 (၁) စာအုပ်အမည်

မာတိကာ

စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၁။	အမှာ	၁
၂။	အထက်ဗမာနိုင်ငံ နှစ်ပတ်လည် သဘာပတိစကား ၃၊ နိုဝင်ဘာ၊ ၁၉၆၃-ခု။	၇
၃။	စာပေ အငတ်ပြဿနာ	၁၆
၄။	အင်းဝခေတ်စာဆို ဆရာတော်သုံးပါး (ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရ နှစ်၅၀၀ပြည့် စာတန်း၊ ဩဂုတ်၊ ၁၉၆၈ခု)	၃၅
၅။	စာပေသည် ပြည်သူ့အတွက် (အထက်ဗမာနိုင်ငံ စာရေးဆရာအသင်း စာပေနှီးနှော ဖလှယ်ပွဲ၊ နိုဝင်ဘာ၊ ၁၉၆၃ မှာ ဖတ်တဲ့စာတန်း)	၆၀
၆။	ကလေးများအတွက် စာပေ (အထက်ဗမာနိုင်ငံ စာရေးဆရာအသင်း စာပေဆွေးနွေးပွဲ၊ ဒီဇင်ဘာ၊ ၁၉၆၄ မှာ ဖတ်တဲ့စာတန်း)	၇၁
၇။	ဘိုးဝဇီရကို အနီးကပ်လေ့လာချက် (ဒီဇင်ဘာ၊ ၁၉၆၉ ခုက ဖတ်တဲ့စာတန်း)	၁၀၂

စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၈။	လူ့မိတ်ဆွေစာအုပ်	၁၄၇
၉။	စာရေးမဲ့ လူငယ်များသို့	၁၉၁
၁၀။	နိုင်ငံခြား စာရေးဆရာကြီး တချို့ ဘယ်လို အလုပ်လုပ်ကြသလဲ၊ ကျွန်တော်တို့ကော ဘာတွေ ဘယ်လိုရေးကြမလဲ	၂၀၉

အမှာ

ဒီနေရာမှာ အမှာဆိုတဲ့ စကားအစား လူထုဦးလှက မိတ်ဆက်ဆိုပြီး သူ့စာအုပ်မှာပါတဲ့ အကြောင်းအရာတွေရဲ့ အကြောင်းနဲ့ သူ့ဘာလို့ ဒီစာအုပ်ကို ရိုက်နှိပ်ထုတ်ဝေတယ်ဆိုတဲ့အကြောင်း သူ့ဘာသာ ရေးနေ ကျပဲ။ နို့ပေမဲ့ ဒီစာအုပ်မှာတော့ သူ မရေးနိုင်တော့လို့ ကျွန်မရေးပါတယ်။

ခင်ပွန်းသည် ဦးလှ ၇-၈-၈၂ နေ့က ကွယ်လွန်အနိစ္စ ရောက်သွားပါတယ်။ သူမဆုံးခင်က စာပေစိစစ်ရေးကိုတင်ဖို့ အဆင်သင့် စာကော်ပီ လေးခုစီ လက်နှိပ်စက်နဲ့ ရိုက်ထားခဲ့တဲ့ စာအုပ်သုံးအုပ် ကျန်ရစ်တယ်။ တချို့က မိတ်ဆက်ပါ ရေးပြီးသားပါ။ မပြီးသေးတာတွေလည်း တော်တော်ကျန်ခဲ့သေးတယ်။ ဒီစာအုပ်အတွက်တော့ စာအုပ်နာမည် ‘ကျွန်တော့်စာတန်း ကျွန်တော့်အဟမ်းများ’ ဆိုတာသာ ပေးထားခဲ့ပြီး လေးကော်ပီ ပွားထားခဲ့တယ်။ မိတ်ဆက် မရေးရသေးဘူး။

ဦးလှ တစ်သက်တာမှာ စာတန်းတင်တာတွေ၊ စကားပြော
 တာတွေက များလှတယ်။ အဲဒီလို အလုပ်တွေကို လုပ်ရတဲ့အခါတိုင်း
 ဦးလှက သေသေချာချာပြင်ဆင်ပြီးမှ တင်တယ်၊ ပြောတယ်။
 ထားပါတော့ စာတန်းတင်တာကို သေသေချာချာ ဖတ်မှတ်ကူးယူ
 ပြီးမှ ပြင်ဆင် ရေးသားတာကတော့ ထုံးစံမို့၊ စကားပြောရာမှာလည်း
 ဘယ်အကြောင်းအရာဖြစ်ဖြစ် ကြီးငယ်မဟူ ဦးလှက မပြင်ဆင်ဘဲ
 မပြောဘူး။ ဘယ်သူ လာဖိတ်ဖိတ် သေသေချာချာ သူပြောမဲ့စကားကို
 ပြင်တယ်၊ ရေးချတယ်။ ဖိတ်ထားတဲ့နေရာက ကြိုတင်မပြောပေမဲ့
 ဟိုရောက်ရင် သူ့ကို စကားပြောပါဦးလို့ ပြောလိမ့်မယ်လို့ တွက်တဲ့၊
 ထင်တဲ့နေရာ အတွက်တောင်မှ ဦးလှက နည်းနည်းတော့ အချက်
 အလက်ကလေးတွေကို စဉ်းစားပြင်ဆင်ပြီး စက္ကူပေါ်မှာချ တေးမှတ်
 ရေးချသွားတယ်။ ဖိတ်တဲ့ဆီကို ရောက်တော့လည်း သူထင်တဲ့ အတိုင်း
 ပါပဲ “ဦးလေး စကားနည်းနည်း ပြောပါဦး” လို့ ဆိုလာတာပဲ။

ဦးလှက လူထဲမှာ ထစကားပြောရင် ပြင်ဆင်ပြီးမှပြောရ
 မယ်ဆိုတာကို သူငယ်ငယ်ကလေး အသက် ၂၀ ကျော်အရွယ် လူငယ်
 များ ကြီးပွားရေးအသင်းသား ခေတ်ကတည်းက စိုက်ပျိုးခဲ့တဲ့ အလေ့
 အကျင့်။ အဲဒီအလေ့အကျင့်ကို နောက်ဆုံးနေ့အထိ ကျင့်သုံးတာပဲ။
 ကျွန်မပါ စကားပြောပါဦးဆိုရင် ကျွန်မက လက်တန်းပြောလည်း
 ရပါတယ်ဆိုတာမျိုး ကိုယ့်ဘာသာ အထင်ကြီးတာလား၊ ပြောရမဲ့
 ကိစ္စကို မထေမဲ့မြင် လုပ်ချင်တာလား၊ ပျင်းတာလားတော့ မသိဘူး။

သိပ်အရေးမကြီးတဲ့ ပွဲမျိုးဆိုရင် ‘ထပြောလို့ ရပါတယ်’ လို့ ထင်တတ်တယ်။ ဦးလှက ဘယ်တော့မှ အဲဒီလိုမလုပ်စေဘူး။ “ဟေ မင်းလည်း ပြင်လေ” ဆိုပြီး ကျွန်မကို ကလေးတစ်ယောက်လို ပြောစရာစကား တစ်ခု ရေးသားပြင်ဆင်နည်းကို စိတ်ရှည်လက်ရှည်ပြောတယ်။ တစ်ခါလည်း မဟုတ်ဘူး။ ကျွန်မကလည်း မရေးဘဲ ပြောချင်တယ်။ သူကလည်း စကားပြောစရာရှိတိုင်း ကျွန်မကို သူပြင်ဆင်သလို အကျအန အပြင်ခိုင်းတယ်။ ပြင်တယ်ဆိုတာ ကိုယ်ပြောမဲ့စကားကို အစအဆုံး ရေးချခိုင်းတာပါ။ ပြီးတော့ အဲဒါကို သုံးခေါက်လောက် ပြန်ဖတ်အုံးတဲ့။ ဖတ်ပြီးရင် ခေါင်းစဉ်လေးတွေ ဂျပ်စာရွက် တစ်ရွက် ပေါ်မှာ ချရေးထားတဲ့။ နောက် စကားပြောရမဲ့နေရာကို ပထမ အပြည့်အစုံ ရေးထားတာကိုရော ခေါင်းစဉ်လေးတွေချည်း ရေးထားတဲ့ အကျဉ်းချုပ်ကိုရော ယူခဲ့တဲ့။ စကားပြောရင်း မေ့နေရင် ခေါင်းစဉ်လေး တွေကို လှန်ကြည့်တဲ့။ တစ်သက်လုံး အဲဒီလို သင်သွားတာပါ။ သူလည်း ဒီအတိုင်း လုပ်သွားတာပါ။ ငါဘယ်တော့မှ မရေးဘဲ မပြောဘူးလို့လည်း အခိုင်အမာဆိုသေးတယ်။

ခုဒီစာအုပ်မှာ ခေါင်းစဉ် ၉ ခုနဲ့ သူဟောပြောချက်တွေပါ ပါတယ်။ စာတန်းက ၇ စောင်၊ ဟောပြောတာ ၂ စောင်ပါ။ အားလုံးဟာ စာပေနဲ့ ပတ်သက်တာတွေချည်းပါပဲ။ သူတမင် ရွေးထားတဲ့ဟာတွေမို့ သူ့စာပေ အယူအဆ၊ သူ့စာပေဝါဒ၊ ဗမာစာပေအပေါ် သူ့စေတနာကို ဖော်ပြတဲ့

ဒီစာစုကို သတ်သတ်ရွေးထုတ်ပြီး စာအုပ်ရိုက်ဖို့ သူစီစဉ်ခဲ့တယ်လို့ပဲ ထင်ပါတယ်။

ဒါ့ကြောင့် သူကွယ်လွန် အနိစ္စရောက်ပြီးတဲ့နောက် သူ့ပုံနှိပ် ထုတ်ဝေခွင့်ကို သူ့သားနာမည်လွှဲပြောင်းလို့ ရရချင်း သူ့စာပေ သဘော ထား ဒီစာအုပ်ကို ပထမဆုံး ရိုက်နှိပ်ထုတ်ဝေဖို့ စီစဉ်ရပါတယ်။

ဦးလှဟာ စာပေနဲ့အသက် ၂၃ နှစ်ကစပြီး သေဆုံးတဲ့ ၇၃ နှစ် အထိ နှစ်ပေါင်း ၅၀ ရာစုတစ်ဝက်တိုင်တိုင် ပေါင်းဖက်သွားတာပါ။ ကျွန်မနဲ့ ပေါင်းသင်းတာကိုက စာပေကို အကြောင်းပြုပြီး ပေါင်းသင်း မိကြတာ။ သူနဲ့ကျွန်မ တစ်သက်လုံး စိတ်ချမ်းသာရတဲ့ အိမ်ထောင်ရေး ဖြစ်ရတာကလည်း စာပေကို အကြောင်းပြုလို့ပါ။ ဂျပန်ခေတ်မှာ ဗုံးမိုးရွာတဲ့ကြား ပြေးရလွှားရ၊ တောရွာတွေ ဝင်ခိုရတော့လည်း သူကတော့ စာရေးချင်၊ စာအုပ်ကောင်းတွေ ထုတ်ချင်နေတာပဲ။ စစ်အတွင်းမှာ ပထမဆုံး စာအုပ်ထုတ်ဝေတာ သူပဲ။ စက္ကူမရှိလို့ တစ်ဖက်ချောစက္ကူ (ရုံးသုံးပြီး တစ်ဖက်ဗလာ) နဲ့ စာအုပ်ရိုက်တာလည်း သူပဲ။ စစ်ပြီးစက္ကူ မရှိလို့ မီးခြစ်ထုပ်စက္ကူပြာနဲ့ စာအုပ်နဲ့ ဂျာနယ် ရိုက်တာလည်း သူပဲ။ ဘယ်အချိန်မဆို ဘယ်နေရာ ရောက်နေနေ စာရေးချင်တယ်၊ စာအုပ်ထုတ်ချင်တယ်လေ။ နိုင်ငံရေးကို မလွှဲသာလို့ ဝင်လုပ်ရပေမဲ့ သူမပျော်ပါဘူး။

သူ့ဟောပြောချက်တွေ၊ သူ့စကားတွေက အားလုံးရေးချပြီးမှ ပြောလေ့ရှိတာမို့ စာအုပ်ရိုက်အုံးမယ်ဆိုရင် အများကြီးကျန်ပါသေး

ကျွန်တော့်တတန်း ကျွန်တော့်အဟမ်းများ

တယ်။ သူ့စာပေဝါဒ၊ သူ့စာပေအယူအဆတွေ အများဆုံးပါတဲ့ ဒီစာအုပ်
ကလေးကိုတော့ သူမရှိတဲ့နောက် ပထမဆုံး စာအုပ်အဖြစ် ထုတ်ဝေ
လိုက်ပါတယ်။

ခင်ပွန်းသည်ရဲ့ စာပေကျေးဇူးတရားများကို
အမြဲလေးစား သတိရလျက်

လူထုဒေါ်အမာ

(၂၉-၁-၈၃)

၁၉၆၃-ခု၊ နိုဝင်ဘာ (၃) ရက် တနင်္ဂနွေနေ့တွင်

အထက်ဗမာနိုင်ငံ စာရေးဆရာများအသင်း

**နှစ်ပတ်လည် ညီလာခံကြီး၌ သဘာပတိ လူထုဦးလှ
ပြောကြားသော စကားများ**

အထက်ဗမာနိုင်ငံ

စာရေးဆရာ အသင်းဝင်များ၊

အထူးဧည့်သည်တော်များနှင့် မိတ်ဆွေများခင်ဗျား ...

အခုနှစ် နှစ်ပတ်လည် အစည်းအဝေးမှာ ကျွန်တော်တို့ စာရေးဆရာတွေ ဘယ်စာမျိုး ရေးကြမလဲ၊ ဘယ်လိုတာဝန်တွေ ထမ်းကြမလဲဆိုတဲ့ အချက်ကို သုံးသပ်ဖို့ လိုမယ်လို့ ကျွန်တော် ယူဆပါတယ်။

ဗမာနိုင်ငံ စာရေးဆရာအသင်းကို ၁၉၃၇ ခုနှစ်က ရန်ကုန် အရှေ့ပိုင်း မက်သဒစ်ကျောင်း စာသင်ခန်းတစ်ခုထဲမှာ စတင်ဖွဲ့ ကြပြီး ဆရာ ဒီးဒုတ်ဦးဘချိုကို ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် တင်မြှောက်ကြပါတယ်။ ဆရာဒဂုန်နတ်ရှင်၊ သူရိယဦးသိမ်းမောင်၊ မဟာဆွေ၊ ဇေန၊ သင်္ခါ၊ သိပ္ပံကျော်ထင်၊ တက်ဘုန်းကြီးသိန်းဖေ စတဲ့ စာရေးဆရာများပါ ပေါင်း ၃၀ ကျော် ၄၀ နီးပါးမျှ တက်ကြပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ အခု

လူကြီးဖြစ်နေကြတဲ့ လူတွေပဲ အဲဒီအခါက တော်တော်ငယ်ကြ ပါသေးတယ်။

၁၉၃၈ ခုနှစ် မန္တလေး နယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေး အာဇာနည် အရေးတော်ပုံ ပေါ်တဲ့အချိန်မှာ ရန်ကုန်က စာရေးဆရာအသင်း၊ သတင်းစာဆရာအသင်းနဲ့ အမျိုးသမီးအဖွဲ့ချုပ် ကိုယ်စားလှယ်များ လွှတ်ပါတယ်။ သတင်းစာဆရာအသင်းက ဒီးဒုတ်အယ်ဒီတာဦးဘခိုင်၊ အမျိုးသမီးအဖွဲ့ချုပ်က ဦးဘခိုင်ရဲ့ဇနီး ဒေါ်အေးရင်ကို လွှတ်ပါတယ်။ စာရေးဆရာအသင်းက ကျွန်တော့်ကို လွှတ်ပါတယ်။

ပန်းခွေကြီး ၁၇ ခွေနဲ့ ကိုယ်စားလှယ်သုံးဦး အာဇာနည် အလောင်းများ သင်္ဂြိုဟ်မဲ့ရက်မတိုင်မီ တစ်ရက်မှာ ရောက်ကြပါတယ်။

အဲဒီအခါက သတင်းစာဆရာအသင်းနဲ့ အမျိုးသမီးအဖွဲ့များ မှာလည်း ဖွဲ့စည်းပြီးခါစတွေပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီအချက်ကို ကြည့်ခြင်း အားဖြင့် မြန်မာစာရေးဆရာ၊ သတင်းစာဆရာ အမျိုးသမီးအဖွဲ့ အစည်းများမှာ နယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေးဝါဒ အရင်းခံ ရည်ရွယ်ချက် ရှိတယ်၊ အမျိုးသားလွတ်မြောက်ရေး တိုက်ပွဲမှာ ပါဝင်ခဲ့တယ်၊ ပါဝင် ရမယ်ဆိုတဲ့ ရည်ရွယ်ချက် ပါရှိတယ်ဆိုတာ အင်မတန် ထင်ရှား ပါတယ်။

ဒီနောက် ဂျပန်ဝင်လာတဲ့ အချိန်မှာ စာရေးဆရာတွေအနေနဲ့ ဘာလုပ်ကိုင်စားရမယ်ဆိုတာ မသိအောင် ဖြစ်နေကြတယ်။ သယ်ယူ ပို့ဆောင်ရေး လမ်းပန်းအဆက်အသွယ်တွေက မကောင်းဘူး။ ဘာရေး လို့ ဘာထုတ်ရမယ် ဆိုတာလည်း မသိဘူး။ အများကြီး ခက်နေကြပါ တယ်။ အဲဒီအချိန်မှာ ကျွန်တော်လည်း ရန်ကုန်ရောက်နေပါတယ်။

ဒါနဲ့ သူရိယဦးသိမ်းမောင်၊ ဇေန၊ ဂျာနယ်ကျော်ဦးချစ်မောင်၊ မဟာဆွေ၊ သင်္ခါ၊ သုခ၊ ရွှေပိန်သောင်းစတဲ့ ကျွန်တော်တို့ မိတ်ဆွေတစ်စု ဆုံမိကြပြီး စာရေးဆရာများရဲ့ ရှေ့ရေးအတွက် ဆွေးနွေးကြပါတယ်။ ရဲဘော်သုံးကျိပ်ထဲက ကိုဆောင်းနဲ့ ဂျပန်စာရေးဆရာကြီး ဝျန်တကာမိတို့နဲ့ သွားတွေ့တဲ့အခါ သူတို့က တတ်နိုင်သမျှ ကူညီပါမယ်လို့ ပြောပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့က စာရေးဆရာတွေ တောပြေးနေရာက အခုရန်ကုန်ပြန်ရောက်ပြီး ပြန်စည်းရုံးချင်တယ်၊ အခု စာရေးချင်တယ်၊ စာအုပ်ထုတ်ချင်တယ်လို့ ပြောတော့ မစ္စတာတကာမိနဲ့ ကိုဆောင်းက “လုပ်ပါ” လို့ ပြောတယ်။ ဒါနဲ့ ဗိုလ်ချုပ်ဈေး အပေါ်ထပ်ခန်းမမှာ ကျွန်တော်တို့ နှစ်ကြိမ် သုံးကြိမ် ဆွေးနွေးကြတယ်။ မစ္စတာတကာမိနဲ့ တခြား ဂျပန်စာရေးဆရာတွေလည်း ကိုဆောင်းနဲ့ အတူတက်ကြ၊ အကြံဉာဏ်ပေးကြတယ်။ ဗမာနိုင်ငံ စာရေးဆရာအသင်းကို ဂျပန်ခေတ်မှာ ကျွန်တော်တို့ ပြန်ဖွဲ့စည်းကြတယ်။

ဒီအသင်းဟာ ဂျပန်ခေတ်မှာ အစောဆုံးပြန်ဖွဲ့တဲ့ အသင်းပဲ။ တစ်နေ့တော့ ခေတ်ပျက် စာအုပ်ဆိုင်တွေမှာ ကျွန်တော်စာအုပ်များ လိုက်ကြည့် လိုက်ရှာပါတယ်။ ကံအားလျော်စွာ လူးဝစ်ဘွတ်ရှ် ဘာသာပြန်ထားပြီး ဘိလပ်မှာ စာအုပ်ရိုက်တဲ့ ‘ရွံ့နှင့် စစ်သား’၊ ‘ပန်းနှင့် စစ်သား’၊ ‘ဂျုံနှင့် စစ်သား’၊ ‘ပင်လယ်နှင့် စစ်သား’ စာအုပ်များကို တွေ့ပါတယ်။ အဲဒီစာအုပ်ကို ဖတ်ကြည့်ပြီး ဘာသာပြန်ဖို့ စိတ်ကူးရတယ်။ ဒါနဲ့ ဇေနနဲ့တိုင်ပင်တော့ ကောင်းတယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ ကိုဆောင်းနဲ့ တကာမိကလည်း ခွင့်ပြုမယ်လို့ ကတိပေးပါတယ်။

ဒါနဲ့ ဘာသာပြန်ပြီး အချို့အဝက်ကို ဂျပန်ပြန်ကြားရေးဌာနကို တင်ပြ
ရပါတယ်။

‘ရွဲ့နှင့် စစ်သား’ ဟာ ဂျပန်ခေတ်မှာ အစောဆုံး ထုတ်ဝေခွင့်
ရတဲ့ စာအုပ်ပါပဲ။ ရောင်းလည်း အလွန်ရောင်းရပါတယ်။ ဘီအိုင်အေ
စစ်သားတွေလည်း အရှိပေးဟီးနီးဆိုတဲ့ စာရေးဆရာကြီး ဂျပန်စစ်သား
ဘဝမှာ စစ်မှုထမ်းနေရသလိုပဲ အတူတူပဲ ဒုက္ခရောက်တာပဲ ဆိုတာ
သဘောပေါက်ကြလို့ ထင်ပါရဲ့။ ကျွန်တော့်စာအုပ်များမှာ အလွန်အရောင်းရ
သွက်ပါတယ်။

စာရေးဆရာတွေလည်း အားတက်လာပါတယ်။ ‘ပန်းနှင့်
စစ်သား’ လည်း ရောင်းရတာပဲ။ ပြည်သူလူထုကလည်း စာဖတ်နေ
ပါတယ်။ အဲဒီစာအုပ်များက အမြတ်တစ်ဝက်ကို ဗမာ့တပ်မတော်ကို
လှူလိုက်ပါတယ်။ ဒီနောက် ကျွန်တော်တို့စာရေးဆရာတွေ ဝတ္ထု
ကောင်းတွေ၊ အတွေ့အကြုံတွေ တော်တော်ရေးကြပါတယ်။ အသင်း
အနေနဲ့ မဂ္ဂဇင်းတစ်စောင် ထုတ်ခွင့်ရပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ နောက်ပိုင်း
ရောက်တော့ စက္ကူအခက်အခဲကြောင့် စာအုပ်ကောင်းကောင်း မထုတ်နိုင်
ကြတော့ဘူး။ တချို့စာအုပ်များကို တစ်ဖက်သုံးပြီးသား စာရွက်မှာ
ရိုက်နှိပ်ထုတ်ဝေရပါတယ်။ ဖတ်တဲ့လူကလည်း ဝယ်ဖတ်ပါတယ်။
ဘလောက်များမှာ လက်ထိုးဘလောက်တွေပဲ များပါတယ်။ ပန်းချီဆရာ
က လက်ထိုးဘလောက်အတွက် ကြည့်ဆွဲပေးရပါတယ်။ ကျွန်တော့်
စာအုပ်နှစ်အုပ်နဲ့ ဆရာကြီးရွှေဥဒေါင်း စာအုပ်တစ်အုပ်ကို ဒီလိုပဲ
ရိုက်နှိပ်ခဲ့ရပါတယ်။ မစ္စတာတကာမီ ကျွန်တော်တို့ကို ကူညီတဲ့
အကြောင်းကတော့ သူဟာ တိုးတက်တဲ့ စာရေးဆရာတစ်ယောက်ဖြစ်

လို့ပဲ။ ထောင်ထဲကထွက်ပြီး ဗမာပြည်ကို လိုက်လာရတဲ့လူပဲ။ ဂျပန်
 ခေတ်မှာ စာရေးဆရာတွေလည်း ဟိုအလုပ်လုပ်ရ ဒီအလုပ်လုပ်ရပဲ။
 စာရေးဆရာ ကိုအောင်ထူး တစ်ယောက်ကတော့ ရေထမ်းရောင်းတယ်၊
 အောက်ပြည်မှာ မိုးတွင်းကြီး ရေက တယ်မရောင်းရဘူး။ ဒီတော့
 သူက ဖားကလေးတွေရိုက် ရိုက်ပြီး ရေအိုးထဲ ထည့်သွားတယ်။
 “ကိုအောင်ထူး ရေအိုးထဲ ဖားသေနေလို့ တဆိတ်လောက် လဲထည့်
 ပေးပါ” ဆိုရင် ရေထမ်းသမား စာရေးဆရာက ရယ်ချင်ပေမဲ့
 ဣန္ဒြေကြီးနဲ့ ရေလဲလဲ ထည့်ပေးလိုက်ရတယ်။

စစ်ပြီးစအထိ စာရေးဆရာတွေ ဒုက္ခရောက်ကြတာပဲ။

အဲဒီဂျပန်ခေတ်ဦးမှာ ပြန်လည်ဖွဲ့စည်းတဲ့ စာရေးဆရာအသင်း
 က ကျွန်တော် ရန်ကုန်မှာ နေနိုင်မှာ မဟုတ်တဲ့အတွက် အဝေးရောက်
 အမှုဆောင်ဆိုပြီး ထည့်ထားပါတယ်။ မန္တလေးမှာ အထက်ဗမာနိုင်ငံ
 စာရေးဆရာအသင်းဖွဲ့ဖို့လည်း တာဝန်ပေးလိုက်ပါတယ်။ အဲဒီ ၁၉၄၂
 ခုနှစ်မှာပဲ အာဠဝီ စီလမ်း မန္တလေးသူရိယသတင်းစာတိုက် ဝင်းအတွင်း
 မှာ ကျွန်တော်တို့ ဖွဲ့ကြပါတယ်။ ကျွန်တော်မှတ်မိသလောက်
 ဆရာကြီးဦးနိုင်၊ ဆရာကြီးမြမျိုးလွင်၊ တက္ကသိုလ် ကျောင်းအုပ်ကြီး
 ဟောင်း ဦးကိုလေး၊ သူရိယဦးသန်းမောင်တို့ ပါကြပါတယ်။ စစ်ကြီး
 ပြီးတဲ့ နောက်လည်း ရန်ကုန်နဲ့ မရှေးမနှောင်းဘဲ စာရေးဆရာအသင်းကို
 မန္တလေးမှာ ကျွန်တော်တို့ ပြန်ဖွဲ့ကြပါတယ်။ စာဆိုတော်နေ့ စသည်
 များကိုလည်း ပုံစံတစ်မျိုးမဟုတ် တစ်မျိုးကျင်းပလေ့ ရှိပါတယ်။

အခုအခါမှာ အထက်ဗမာနိုင်ငံ စာရေးဆရာအသင်းဟာ
 စာရေးဆရာ လူငယ်လူလတ်တွေရဲ့ အသင်းဖြစ်နေပါပြီ။ ကျွန်တော်

တို့ပင် လူကြီးပိုင်း ရောက်ကုန်ပါပြီ။ ကျွန်တော်မြင်သမျှ လူငယ် လူလတ်တွေထဲမှာ လူတော်တွေ တော်တော်များများ ရှိပါတယ်။ အားပေးမှု ရမယ်၊ အကူအညီရမယ်၊ ထိုက်သင့်တဲ့ အခွင့်အရေးရမယ် ဆိုရင် အများကြီးတက်လာကြလိမ့်မယ်လို့ မျှော်လင့်ပါတယ်။ တိုင်းပြည် မှာ စာပေခေါင်းဆောင်တွေ ဖြစ်လာလိမ့်မယ်လို့ ယူဆပါတယ်။

ကျွန်တော်တို့ စာရေးဆရာ အသင်းသားများအနေနဲ့ ပြည်သူ့ စာပေများကိုသာ ရေးကြမယ်၊ သရုပ်ပျက်စာပေ၊ ပြည်သူများကို သစ္စာ ဖောက်တဲ့စာပေများကို မရေးကြဘူးဆိုတာတော့ အသင်းရဲ့ ဖွဲ့စည်း အုပ်ချုပ်ပုံထဲမှာ ပါပြီးဖြစ်လို့ အထူးဘာမှပြောစရာ မလိုတော့ပါဘူး။ သစ္စာဆိုပြီးသလို ဖြစ်နေပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့တစ်တွေမှာ များ သောအားဖြင့် တောကျေးလက်အဆက်အနွယ်တွေပါပဲ။ တောင်သူ လယ်သမား သားသမီးတွေပါပဲ။ ဒါပေမဲ့ မြို့မှာ နည်းနည်းပါးပါး ပညာသင်ကြ၊ တတ်ကြပြီး ဆင်းရဲသား တောင်သူလယ်သမား အလုပ် သမားတွေကို မေ့တတ်ကြပါတယ်။ သူတို့နဲ့ဝေးပြီး သူတို့နဲ့နီးစပ်တဲ့ စာပေများကို မရေးသားကြပဲ မြို့က ဗန်ကောက်လုံချည် ဝတ်သူများ အကြောင်း၊ နှုတ်ခမ်းဆိုးဆေး ဆိုးသူများအကြောင်း ရေးမိတတ်ကြပါ တယ်။ အဲဒီလို မြို့နေအထက်တန်းစား၊ လူလတ်တန်းစားများ အကြောင်း ရေးမှ စာဖတ်ပရိသတ်က ကြိုက်တယ်။ ပိုက်ဆံပေးဝယ် ဖတ်တဲ့လူတွေ ကလည်း ဒီအတန်းအစားထဲက လူတွေ။ ဒါ့ကြောင့် ဒီလိုစာတွေ ရေးတယ်လို့ တချို့စာရေးဆရာ နာမည်ကျော်ကြီးများကပဲ အကြောင်း ပြလေ့ရှိကြပါတယ်။ ဒီလိုလည်း မဟုတ်ပါဘူး။

စာကောင်းပေကောင်း ရသစာပေဆိုတာ ဘယ်လို အတန်း အစားက အကြောင်းရေးရေး အကြောင်းအရာနဲ့ အရေးအသားအလိုက် တန်ဖိုးရှိတာပါပဲ။ ကျွန်တော် ထောင်ထဲမှာရေးခဲ့တဲ့ စာအုပ်များအတွင်း က အကြောင်းအရာတွေမှာ အကျဉ်းသားအကြောင်းတွေချည်းပါပဲ။ ဒါပေမဲ့ ဒီစာအုပ်တွေကို ဖတ်ကြသူတွေ အင်မတန်များပါတယ်။ တခြားစာရေးဆရာတွေ ရေးကြတဲ့ အလုပ်သမား၊ လယ်သမား ဆင်းရဲသား ပြည်သူများရဲ့ ဘဝသရုပ်ဖော် အကြောင်းအရာများမှာလည်း ဖတ်တဲ့လူတွေ များတာပဲ။ ကျွန်တော်တို့အသင်းသား လူငယ်စာရေး ဆရာတွေရဲ့ ကဗျာကောင်းတွေဟာ ပြည်သူဆင်းရဲသားတွေရဲ့အကြောင်း တွေ ဖြစ်ပါတယ်။

ဒါ့ကြောင့် ကျွန်တော်တို့ တောလက်ကျေးရွာများကို အစုလိုက် အပြုံလိုက်သွားကြတာတွေ၊ သစ်ဖောင် အလုပ်သမားများဆီ သွား ရောက်လေ့လာကြတာတွေမှာ အလွန်မှန်ပါတယ်။ နှစ်ဦးချင်း သုံးဦးချင်း တိုင်ပင်ပြီး ခပ်ကြာကြာ ခရီးထွက်ကြဖို့လည်း အစီအစဉ်ရှိကြပြီး ဖြစ်ပါတယ်။

ခု သိသိသာသာ တိုးတက်တာကတော့ ကျွန်တော်တို့ မန္တလေး မှာ စာရေးဆရာ၊ သီချင်းရေးဆရာ၊ တေးဂီတ ပညာသည်၊ အဆိုကျော်၊ သဘင်ပညာရှင်အမျိုးမျိုး၊ ပန်းချီ ပန်းပု၊ ဓာတ်ပုံပညာရှင်တွေ စုပေါင်းမိ တဲ့ အချက်ပါ။ ကျောင်းသူကျောင်းသား လူငယ်တွေလည်း ပါကြသေး တယ်။ ကျွန်တော်တို့က တောဆင်းရဲအောင်ဆိုရင် တခြား အနုပညာ သည်တွေလည်း ကိုယ့်စရိတ်နှင့် ကိုယ်ဆင်းကြ လိုက်ကြတယ်။ ကျွန်တော်တို့လှုပ်ရှားမှုနဲ့ တခြားအနုပညာသည်များရဲ့ လှုပ်ရှားမှုများမှာ

ဆက်နေပါတယ်။ ပိုမိုဆက်စပ်မိဖို့လည်း ကျွန်တော်တို့က ကြိုးစား
ရပါမယ်။ ကျွန်တော်တို့အားလုံးအတူတူ ပြည်သူများကို အကျိုးပြုတဲ့
အနုပညာသည်များဖြစ်ဖို့ ကြိုးစားကြရအောင်။

စာရေးဆရာဆိုတာ တကယ်အားဖြင့်တော့ စာပေအလုပ်သမား
ပဲ။ ပြည်သူတွေအတွက် စာပေများကို ပြည်သူများအတွင်း ဆင်းပြီး
ပြည်သူများ ကြားထဲမှာ ရေးဖို့ပဲ။ စားပွဲမှာထိုင်ပြီး စိတ်ကူးယဉ်ရေးဖို့
ခေတ်မဟုတ်တော့ဘူး။ သဘာဝကျကျ တကယ့်လူလောကရဲ့ အဖြစ်
အပျက်မျိုး၊ ခေတ်သစ်ထူထောင်ရေးကို ရှေးရှုတာမျိုးကို ဦးတည်ပေး
ကြဖို့ ဖြစ်ပါတယ်။

ဒီလိုလုပ်ငန်းတွေ တွင်တွင်ကျယ်ကျယ် လုပ်နိုင်အောင် အထက်
ဗမာနိုင်ငံ စာရေးဆရာအသင်းရဲ့ စာအုပ်စာတန်း ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေရေး
လုပ်ငန်းတစ်ခုလိုပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့က စနစ်တကျ အလုပ်လုပ်ပြ
ရင် အစိုးရဆီက အကူအညီတောင်းလို့ ရနိုင်လိမ့်မယ်လို့လည်း
ယုံကြည်ရပါတယ်။

ကျွန်တော်တို့အသင်းရဲ့ လုပ်ငန်းများမှာ အထက်ပိုင်းဒေသများ
က စာပေအဖွဲ့အစည်းများနဲ့ ဆက်စပ်မှုနည်းနေပါသေးတယ်။ အဲဒါ
ကျွန်တော်တို့ရဲ့ အကြီးဆုံးချို့ယွင်းချက် ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါ့ကြောင့်
ရှေ့နှစ်အမှုဆောင်က အထက်ဗမာနိုင်ငံ မြို့နယ်အသီးသီးက စာပေ
အဖွဲ့အစည်းများနဲ့ ဆက်သွယ်မှု ပိုမိုကောင်းမွန်အောင် ကြိုးစားကြပါ။
ရန်ကုန်နဲ့ တခြားမြို့များက စာပေအဖွဲ့အစည်းများနဲ့ ပိုမိုရင်းနှီးအောင်
ကြိုးစားပါ။ စာအုပ်ထုတ်ဝေရေး လုပ်ငန်းတစ်ခုဖြစ်လာအောင်လည်း
လုပ်ပါလို့ ကျွန်တော်တို့ကတောင်းဆိုပါတယ်။

စောစောက ကျွန်တော် အစီရင်ခံခဲ့တဲ့အထဲမှာ စာရေးဆရာ အသင်း စတင် တည်ထောင်ကတည်းက နယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေး၊ အမျိုးသား လွတ်မြောက်ရေး အခြေခံဝါဒပါတယ်လို့ ကျွန်တော် ဆိုခဲ့ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ စာရေးဆရာဟာ စာပဲ ရေးရမယ်၊ နိုင်ငံရေးဆန်ဆန် ဘာမှ မတွေးတော မစဉ်းစားရ၊ မလုပ်ရဘူးဆိုပြီး တစ်ချိန်က စာရေးဆရာ လောကမှာ ဝါဒမှားတွေ ဝင်ခဲ့ဖူးပါတယ်။ ဒါ အင်မတန် မှားယွင်းပါ တယ်။ စာရေးဆရာဆိုတာ သူများပျော်အောင် ဖျော်ဖြေနေတဲ့ လူတွေ မဟုတ်ပါဘူး။ တိုင်းပြည်မှာ အကျိုးရှိမဲ့စာတွေကို ပြုစုရေးသားနေတဲ့ စာပေအလုပ်သမားတွေ ဖြစ်ပါတယ်။ တိုင်းပြည်မှာ အရေးတကြီး လိုနေတာတွေကို ရေးရမယ်။ အဘက်ဘက်က ပါဝင်ဆောင်ရွက်ကြ ရပါမယ်။ ကုန်ထုတ်စွမ်းအား တိုးတက်ရေး၊ စည်းကမ်းရှိရေး၊ စာရိတ္တ ကောင်းမွန် မြင့်မားလာရေး၊ တိုင်းချစ်ပြည်ချစ်စိတ် တိုးတက်လာရေး၊ ပြည်ထောင်စုစိတ်ဓာတ် ပိုမိုကျယ်ပြန့် အားကောင်းလာရေး စတဲ့ ရည်မှန်းချက်တွေနဲ့ ရေးစရာတွေ အများကြီးလိုနေပါတယ်။ အဲဒီလို အကြောင်းအရာတွေကို အနုပညာမြောက်မြောက်၊ ထိထိရောက်ရောက် ကြိုးစားရေးသားကြဖို့၊ ဖွဲ့ဆို သီကုံးကြဖို့ တိုက်တွန်းလိုက်ပါတယ်။

စာပေ အငတ်ပြဿနာ

စာပေချစ်မြတ်နိုးတဲ့ သံဃာတော်များနဲ့ မိတ်ဆွေများ
လူငယ်များခင်ဗျား ...

ဝဝလင်လင် စားရရေး၊ အာဟာရဓာတ် ပြည့်ပြည့်စုံစုံပါတဲ့ အစား
အသောက် စားရရေးဆိုတာ လူသားများအတွက် အင်မတန် အရေးကြီး
တဲ့ကိစ္စပါ။ War on Hunger ‘အငတ်ဘေးကို စစ်ဆင်လော့’ ဆိုတဲ့
ကြွေးကြော်သံနဲ့ တိုင်းပြည်တော်တော်များများမှာ စားရမဲ့ သောက်ရမဲ့
ဖြစ်နေရတာ၊ ငတ်မွတ်ခေါင်းပါးနေတာတွေကို ကမ္ဘာ့စားနပ်ရိက္ခာ
အဖွဲ့ကြီးက ရှေ့ဆောင်ပြီး စစ်ဆင်တိုက်ခိုက်နေကြပါတယ်။ စိုက်ပျိုးရေး
ပညာပြန့်ပွားအောင် လုပ်တယ်၊ ကန်ချောင်း ဆည်မြောင်းတွေ ဆောက်
လုပ်ကြတယ်။ သီးနှံပိုထွက်အောင် ကြိုးစားကြတယ်။ ‘လက်မှု
လယ်ယာက စက်မှုလယ်ယာသို့’ ဆိုတဲ့ ကြွေးကြော်သံနဲ့လည်း အငတ်
ဘေးကို တိုက်ပွဲဆင်နေကြတယ်။ တော်တော်လည်း အောင်ပွဲခံ
လာကြပြီပေါ့။

“သတ္တာ-သတ္တဝါဟူသမျှတို့သည်၊ အာဟာရေန-အာဟာရ
 ကြောင့်၊ ဌိတာ-တည်နေကြကုန်၏။ အဝိညာဏကာ-အဝိညာဏကာ
 ဖြစ်ကုန်သော တော တောင် ရေ မြေ သစ်ပင် ဟူသမျှတို့သည်၊
 ဓာတုယာ-ဓာတ်လေးပါးကြောင့်၊ ဌိတာ-တည်ကုန်၏” ဆိုတဲ့ သဘာဝ
 တရားအတိုင်း ကျွန်တော်တို့ လူသားတွေ တည်နေနိုင်ဖို့ အစား
 အစား အစားအသောက်ဟာ အင်မတန် အရေးကြီးပါတယ်။ အဲဒီ
 အထဲမှာ စာပေကိုပါ ထည့်ကြရပါလိမ့်မယ်။

အစားအစာ အငတ်ဘေး တိုက်ပွဲအရေးကြီးသလို ဒီကနေ့
 အာရှ၊ အာဖရိကနဲ့ လက်တင်အမေရိကတိုင်းပြည် တော်တော်များများ
 က လူသားတွေအတွက် စာပေအငတ်ဘေး တိုက်ပွဲကလည်း အရေးကြီး
 တယ်လို့ ကျွန်တော်ယူဆပါတယ်။ အဲဒီတိုက်ပွဲဟာ သေးတဲ့ တိုက်ပွဲ
 လည်း မဟုတ်ဘူး။ လူသားတွေ မျိုးမပြုတ်ရေး၊ တည်တံ့ရေးနဲ့လည်း
 ဆိုင်ပါတယ်။

စာရေးဆရာများ၊ စာပေ စတင် ရေးသားနေသူများနဲ့ ပြည်သူ
 တစ်ရပ်လုံးကပါ စာအုပ်ထုတ်ဝေရေး လုပ်ငန်းကို စိတ်ဝင်စားသင့်
 တယ်။ အထူးအားဖြင့် ကျွန်တော်တို့လို အရှေ့တောင်အာရှတိုက်က
 ဖွံ့ဖြိုးစ နိုင်ငံငယ် တစ်နိုင်ငံမှာ နေထိုင်ကြတဲ့ ပြည်သူများက သာပြီး
 ဂရုစိုက်ဖို့ လိုပါတယ်။

ကမ္ဘာအရပ်ရပ်မှာ စာအုပ်ထုတ်ဝေရေးလုပ်ငန်းဟာ အရှိန်
 တော်တော်ကောင်းကောင်းနဲ့ တိုးတက်နေတယ်လို့ ဆိုနိုင်ပါတယ်။
 စက်မှုထွန်းကားပြီး ဖွံ့ဖြိုးပြီးနိုင်ငံတွေမှာပေါ့။ ဗြိတိန်နဲ့အမေရိက
 (ယူအက်စ်အေ) မှာက အင်္ဂလိပ်စကားပြောသူတွေ များတာတစ်ကြောင်း၊

နေမဝင်တဲ့ ဗြိတိသျှအင်ပိုင်ယာကြီးဆိုတဲ့ နယ်ချဲ့အင်ပိုင်ယာကြီး တိုက်ခိုက် တည်ထောင်ခဲ့ဖူးတာ တစ်ကြောင်းကြောင့် အင်္ဂလိပ်စာနဲ့ ထုတ်ဝေတဲ့ စာအုပ်တွေများတာပဲ။ ဒါပေမဲ့ တခြားဘာသာနဲ့ ထုတ်ဝေ တာတွေကလည်း မနည်းဘူး။ ရုရှား၊ တရုတ်၊ ဂျပန်၊ ပြင်သစ်၊ စပိန်ဘာသာနဲ့ ထုတ်ဝေဖြန့်ချိတာတွေက ဒုနဲ့ဒေးပါ။

စာအုပ်ဆိုတာ ဘာလဲဆိုတာနဲ့ ပတ်သက်ပြီး အငြင်းပွားတာ ရှိတယ်။ သတင်းစာ၊ မဂ္ဂဇင်း၊ ဂျာနယ်ဆိုတာများနဲ့ ပတ်သက်လို့လဲ အမျိုးမျိုးပြောကြတာပဲ။ သီဟိုဠ်မှာတော့ စာမျက်နှာ ဘယ်လောက်ပဲရှိရှိ ပုံနှိပ်ထားတဲ့ စက္ကူတွေကို အဖုံးနှစ်ခုကြားမှာထည့်ပြီး အသေချုပ် ထားတယ်ဆိုရင် ဒါစာအုပ်ပဲ။ စာတန်း၊ မဂ္ဂဇင်းနဲ့ဂျာနယ်တွေလည်း ဒီအထဲမှာ ပါသွားတယ်။ အင်ဒိုနီးရှားမှာတော့ စာအုပ်ဆိုတာ ရှစ်မျက်နှာ အထိ ရေးသားထားတာကို ခေါ်တယ်လို့ ဆိုတယ်။ အီရန်ကတော့ ပုံနှိပ်ထားတဲ့ ဘယ်ပစ္စည်းမဆို အဖုံးနဲ့ချုပ်ထားရင် စာအုပ်ပဲလို့ ရှင်းတယ်။ ဖိလစ်ပိုင်ကတော့ အဖုံးပါပါ မပါပါ စာမျက်နှာ ၁၀၀ ရှိရင် စာအုပ်ဖြစ်တယ်လို့ ဆုံးဖြတ်တယ်။

ဒီကိစ္စနဲ့ပတ်သက်ပြီး စာအုပ်ရောင်းချတဲ့နိုင်ငံ၊ တင်သွင်းတဲ့ နိုင်ငံတွေမှာ မကြာမကြာ စကားများကြတယ်။ ဒါ့ကြောင့် ကုလသမဂ္ဂ အဖွဲ့ကြီးရဲ့ ယူနက်စကိုအဖွဲ့က စာအုပ်ဆိုတာ အဖုံးများကို ထည့်မတွက်ဘဲ ၄၉ မျက်နှာရှိရမယ်လို့ ၁၉၆၄ ခု နိုဝင်ဘာလမှာ အဆုံးအဖြတ် ပေးရတယ်။

ကျွန်တော်တို့နေထိုင်တဲ့ အရှေ့တောင်အာရှဒေသမှာ လူဦးရေ သန်း ၈၀၀ ကျော်ရှိတယ်။ ကမ္ဘာ့လူဦးရေ လေးပုံတစ်ပုံလောက်ပေါ့။

ဒါပေမဲ့ ၁၉၆၂ ခုနှစ်က ကမ္ဘာ့အရပ်ရပ်မှာ စာအုပ်အမျိုးမျိုးပေါင်း ၄၀၀၀၀၀ ထုတ်ဝေခဲ့တဲ့အထဲမှာ အရှေ့တောင်အာရှ နိုင်ငံတွေ အနေနဲ့ စာအုပ်ပေါင်း ၂၀၀၀၀ သာ ထုတ်ဝေနိုင်ခဲ့တယ်။ ဒီတော့ အရှေ့တောင်အာရှတိုင်းပြည်တွေမှာ စာအုပ်လုပ်ငန်းဟာ မဖွံ့ဖြိုးသေးဘူး၊ အများကြီး နောက်ကျနေသေးတယ်လို့ ဆိုရမယ်။ လူဦးရေက လေးပုံတစ်ပုံ ရှိပေမဲ့ ထုတ်ဝေတဲ့စာအုပ်ရေက ၁၂ ပုံ တစ်ပုံသာ ရှိတယ်။

အာဖဂန်နစ္စတန်၊ မြန်မာ၊ ကမ္ဘောဒီးယား၊ သီဟိုဠ်၊ အိန္ဒိယ၊ အင်ဒိုနီးရှား၊ အီရန်၊ လော၊ မလေးရှား၊ နိပေါ၊ ပါကစ္စတန်၊ ဖိလစ်ပိုင်၊ ယိုးဒယားနဲ့ ဗီယက်နမ်ပြည်ကို ပေါင်းပြီး အရှေ့တောင်အာရှဒေသလို့ ခေါ်တာပဲ။ အိန္ဒိယကတော့ လူဦးရေများတဲ့ နိုင်ငံကြီးဖြစ်လို့ စာအုပ်များများထုတ်တဲ့ နိုင်ငံများစာရင်းမှာ ပါတယ်။ တိုင်းပြည်ပေါင်း ၁၂ ပြည်က စာအုပ်တွေ ထုတ်ဝေတာဟာ ကမ္ဘာ့စာအုပ် စုစုပေါင်းရဲ့ သုံးပုံနှစ်ပုံ ရှိတယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ အဲဒီ ၁၂ နိုင်ငံထဲမှာ အရှေ့တောင်အာရှ နိုင်ငံတွေထဲက အိန္ဒိယတစ်နိုင်ငံကတော့ ပါတယ်။ ကျန်အရှေ့တောင်အာရှ ၁၃ နိုင်ငံက စာအုပ် ထုတ်ဝေကြတာကတော့ အင်မတန် နည်းပါတယ်။

ဘာသာပြန်စာအုပ်တွေလည်း အထွက်နည်းတာပဲ။ ၁၉၆၂ ခုနှစ်က နိုင်ငံတွေအားလုံးမှာ ဘာသာပြန်စာအုပ်ပေါင်း ၃၂၇၈၇ အုပ် ထုတ်ဝေနိုင်ခဲ့တယ်။ အဲဒီအထဲမှာ အရှေ့တောင်အာရှ နိုင်ငံတွေရဲ့ ဘာသာပြန်စာအုပ်က ၁၄၅၅ အုပ်ပဲပါတယ်။ ၄.၄ ရာခိုင်နှုန်းပဲ ရှိပါတယ်။

အင်ဒိုနီးရှားက စာအုပ်တချို့ နယ်သာလန် (ဟော်လန်) နိုင်ငံကို တင်ပို့ ရောင်းချတယ်။ အိန္ဒိယနိုင်ငံက စာအုပ်တချို့ အင်္ဂလန်နိုင်ငံမှာ ရောင်းရတယ်။ ဖိလစ်ပိုင်က စာအုပ်များ အမေရိက (ယူအက်စ်အေ) နိုင်ငံကို တင်ပို့တယ်။ ဒါပေမဲ့ တကယ့် တကယ်တော့ အဲဒါတွေဟာ မပြောပလောက်ဘူး။ နိုင်ငံခြားတိုင်းပြည်တွေက စာအုပ်စာတန်း ဂျာနယ် မဂ္ဂဇင်းတွေ တင်သွင်းတာနဲ့ အရှေ့တောင်အာရှ နိုင်ငံများက တင်ပို့ ရောင်းချတာဟာ ယှဉ်စရာကို မဟုတ်ဘူး။ တင်သွင်းတာက အင်မတန် များတယ်။ အရှေ့တောင်အာရှ နိုင်ငံတွေရဲ့ နိုင်ငံခြားက တင်သွင်းတဲ့ စာအုပ်စာတန်း ဂျာနယ်မဂ္ဂဇင်း တန်ဖိုးဟာ တိုင်းပြည်သွင်းကုန် အားလုံးရဲ့ တစ်ရာခိုင်နှုန်းလောက်တောင် ရှိလိမ့်မယ်လို့ ခန့်မှန်း တွက်ချက်လို့ ရတယ်။

အရှေ့တောင်အာရှ နိုင်ငံတွေမှာ စာအုပ်ထုတ်ဝေရေးဘက်က နောက်တန်းကျနေတာနဲ့ ပတ်သက်လို့ အကြောင်းများ ရှာကြည့်တဲ့အခါ စက္ကူနဲ့ ပုံနှိပ်လုပ်ငန်း ပစ္စည်းရှားပါးတာလည်း ပါတယ်။ ပြည်သူလူထု ဝယ်အားနည်းတာ၊ သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးဘက်က ညံ့တာတွေလည်း ပါတယ်လို့ ဆိုရမယ်။ စာအုပ်များများ ပုံမနှိပ်နိုင်၊ မဖြန့်ချိနိုင်တာ၊ ပြည်သူလူထုလက်ထဲကို စာအုပ်၊ စာတန်း၊ ဂျာနယ်၊ မဂ္ဂဇင်းတွေ ပြန့်ပြန့်နှံ့နှံ့ မရောက်နိုင်တာတွေနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ အကြီးဆုံးအပြစ် ကတော့ အရှေ့တောင်အာရှ နိုင်ငံတွေမှာ စာမတတ်သူတွေ အင်မတန် များနေသေးတာပဲ။ စာမတတ်ကြတာကလည်း တစ်တိုင်းပြည်နဲ့ တစ်တိုင်းပြည် မတူဘူး၊ တချို့နိုင်ငံတွေမှာ စာမတတ်ကြတာဟာ

ကြောက်မမန်းလိလိ များပါတယ်။ ကုလသမဂ္ဂမှာ ရရှိထားတဲ့စာရင်းအရ ကြည့်ကြရအောင်...

အာဖဂန်နစ္စတန်နဲ့ နိုပေါမှာ စာမတတ်သူ ရာခိုင်နှုန်း ၉၅ က ၉၉ထိ၊ အီရန်မှာ ၈၅ က ၈၉ ထိ၊ အင်ဒိုနီးရှား၊ လော၊ ပါကစ္စတန်နဲ့ တောင်ဗီယက်နမ်မှာ ၈၀ က ၈၄ ထိ၊ အိန္ဒိယမှာ ၇၀ က ၇၄ ထိ၊ ကမ္ဘောဒီးယားမှာ ၆၅ က ၆၉ ထိ၊ မလေးရှားမှာ ၅၀ က ၅၄ ထိ၊ ဗမာပြည်မှာ ၄၁ က ၄၄ ထိ၊ သီဟိုဠ်နဲ့ ယိုးဒယားမှာ ၃၀ က ၃၄၊ ဖိလစ်ပိုင်မှာ ၂၅ က ၂၉ ထိ စာမတတ်ကြဘူးတဲ့။

အဲဒါအပြင် ဝင်ငွေနည်းတာကလည်း ကြီးမားတဲ့ အတားအဆီးကြီး တစ်ခုပဲ။ ဈေးပေါပေါနဲ့ စာအုပ်တွေ ထုတ်ဝေရင် ပိုဝယ်နိုင်ကြပါလိမ့်မယ်လို့ ဆိုစရာရှိပါရဲ့။ ဒီအချက်က တော်သင့်ရုံတော့ ဟုတ်ပါတယ်။ အရှေ့တောင်အာရှ ပြည်သူအများစုရဲ့ ဝင်ငွေဟာ နည်းလွန်းတဲ့အတွက် အပေါဆုံး စာအုပ်တစ်အုပ်ကို ဝယ်ဖို့တောင် မလွယ်ဘူး။ သီဟိုဠ်၊ အီရန်၊ မလေးရှားနဲ့ ဖိလစ်ပိုင် နိုင်ငံများမှာသာ လူတစ်ယောက်ရဲ့ တစ်နှစ်ဝင်ငွေဟာ အမေရိကန် ဒေါ်လာ ၁၀၀ ကျော်ကျော်ရှိတယ်။ တခြားတိုင်းပြည်တွေမှာ လူတစ်ယောက်ရဲ့ တစ်နှစ်ဝင်ငွေဟာ ဒေါ်လာ ၁၀၀ (ကျပ် ၇၀၀) ထက် နည်းတာချည်းပဲ။

စာအုပ်စာတန်းတွေ ပိုမိုထုတ်လုပ်နိုင်ရေးဆိုတဲ့ နေရာမှာ နိုင်ငံခြားငွေ သုံးဖို့လိုတယ်။ အကြီးဆုံး အခက်အခဲတစ်ခုက အရှေ့တောင်အာရှ နိုင်ငံတွေရဲ့ ထုတ်ကုန်က ရငွေဟာ ပြန်သွင်းရတဲ့ ကုန်ပစ္စည်းများအတွက် ပေးချေရတဲ့ ငွေထက် ပိုတယ်လို့ မရှိတာပဲ။

နိုင်ငံခြားငွေမရှိတော့ တိုင်းပြည် တိုးတက်ရာ တိုးတက်ကြောင်း လုပ်ငန်းတွေအတွက် ဝယ်ယူစရာပစ္စည်းတွေကို လိုသလောက် မဝယ် နိုင်ဘူး။ ဒီတော့ တိုးတက်ရေးလုပ်ငန်းတွေကို တွင်တွင်ကျယ်ကျယ် မလုပ်နိုင်ကြဘူး။

ပုံနှိပ်စက္ကူဟာ အရေးအကြီးဆုံးပစ္စည်းပဲ။ အရှေ့တောင်အာရှ နိုင်ငံတွေထဲမှာ ကျွန်တော်တို့ ဗမာစာအုပ် ၉၉ ရာခိုင်နှုန်း ပုံနှိပ်တဲ့ သတင်းစာသုံး စက္ကူမျိုး ထုတ်လုပ်နိုင်တာ အိန္ဒိယ၊ ပါကစ္စတန်နဲ့ ကမ္ဘောဒီးယား သုံးနိုင်တည်း ရှိတယ်။ အိန္ဒိယက လူဦးရေများပြီး အင်မတန် သတင်းစာစက္ကူ အသုံးများတဲ့ နိုင်ငံဆိုတော့ ထွက်တဲ့ သတင်းစာစက္ကူဟာ တိုင်းပြည်ရဲ့ လိုအပ်ချက်ရဲ့ ၂၀ ရာခိုင်နှုန်းပဲ ရှိတယ်။ ပါကစ္စတန်ကလည်း ၁၉၆၃ ခုနှစ်က တန် ၁၅၀၀၀ လောက်ပဲ နိုင်ငံခြားတိုင်းပြည်တွေကို တင်ပို့ရောင်းချနိုင်တယ်။ ကမ္ဘောဒီးယား မှာတော့ တင်ပို့လောက်အောင် မထွက်ဘူး။ သတင်းစာစက္ကူအပြင် စာရေးစက္ကူ၊ ပုံနှိပ်စက္ကူတချို့ကို အိန္ဒိယမှာ လုပ်တယ်။ အများအားဖြင့် ဝါးက ထုတ်လုပ်တာတွေပဲ။ ၁၉၆၂ ခုနှစ်က တန် ၂၃၄၀၀၀ ထုတ်လုပ် တယ်။ ထုတ်လုပ်နိုင်သလောက် သူတို့မှာ သုံးစရာရှိနေတယ်။ ဒါ့ကြောင့် ဒီကနေ့မှာ အိန္ဒိယက စက္ကူတစ်ရွက်မှ ထုတ်မရောင်းနိုင်တော့ဘူး။ ဒီဘက်နှစ်တွေမှာလည်း ရောင်းနိုင်လောက်အောင် မထွက်ဘူး။

အရှေ့တောင်အာရှ နိုင်ငံတွေမှာ စက္ကူထုတ်လုပ်တဲ့ဘက်က အလားအလာ အင်မတန်နည်းနေပေမဲ့ သုံးမဲ့ဘက်ကတော့ တတိုးတည်း တိုးနေတာပဲ။ လူဦးရေများကလည်း တစ်ရှိန်ထိုး တိုးနေတာကြောင့် ရှေ့မှာ အများကြီးလိုနေမှာ သေချာတယ်။ အရှေ့တောင်အာရှ နိုင်ငံ

တွေမှာ ၁၉၅၅ ခုနှစ်က သတင်းစာသုံးစက္ကူ တန် ၆၇၂၀၀၀ သုံးခဲ့တယ်။ ၁၉၇၅ ခု ဆိုရင် တန် ၂၉၂၀၀၀၀ လောက်ထိ သုံးလိမ့်မယ်လို့ ခန့်မှန်းထားကြတယ်။

ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံမှာ ကြိုးပမ်းနေကြသလို တခြားနိုင်ငံတွေမှာလည်း စာမတတ်သူ ပပျောက်ရေးလုပ်ငန်းတွေကို တတ်နိုင်သလောက် လုပ်နေကြတယ်။ ဒီတော့ စာမတတ်သူ နည်းနည်းလာလေ ပုံနှိပ်ထားတဲ့ စာရွက်စာတန်း၊ စာအုပ်တိုးပြီး အသုံးလိုလာလေပဲ။ စာမတတ်သူ တစ်ရာခိုင်နှုန်း လျော့နည်းသွားတယ်ဆိုရင် ၅ ရာခိုင်နှုန်းလောက် စာရွက်စာတန်း ဝယ်အားကောင်းလာတယ်လို့ တွက်ချက်ထားတာကို ထောက်ရင် ရှေ့ကာလမှာ စက္ကူ၊ မင်နဲ့စာအုပ်၊ စာတန်းတွေ အများကြီး လိုနေမှာ အမှန်ပဲ။ အဲဒါအပြင် စာအုပ်ဈေးနှုန်းတွေက ကြီးမြင့်နေပါသေးတယ်။

ပြည်သူတွေ ဝယ်နိုင်တဲ့ အင်အားနဲ့ မမျှသေးဘူး။ စာမတတ်သူ ဦးရေများသေးတာ၊ ဝယ်ယူနိုင်တဲ့ အင်အားနည်းသေးတာ၊ စာဖတ်တဲ့ အလေ့အကျင့် ကောင်းကောင်း မရကြသေးတာကြောင့် စာအုပ်စာတန်း ထုတ်ဝေဖြန့်ချိတဲ့ဘက်မှာ တစ်ရှိန်ထိုးတော့လည်း မတိုးတက်နိုင်သေးပေဘူး။ နောက်ပြီး ကျောင်းသုံးစာအုပ်များ၊ ဝတ္ထုများနဲ့ အခြားအထွေထွေစာအုပ်များ၊ ဂျာနယ်၊ မဂ္ဂဇင်းများ တော်တော်တန်တန် အထွက်များပေမဲ့ ကလေးတွေနဲ့ သင့်တော်တဲ့ စာတတ်စ ပြည်သူများနဲ့ သင့်တော်တဲ့ စာအုပ်တော့ အင်မတန် အထွက်နည်းသေးတယ်။

အရှေ့တောင်အာရှ တိုင်းပြည်အများစုဟာ ပညာရေးဘက်မှာ သုံးဖို့ နိုင်ငံခြားက စာအုပ်တွေ ဝယ်နေကြရတုန်းပဲ ရှိသေးတယ်။

တစ်ချိန်က ဥရောပနိုင်ငံတွေလက်အောက် ရောက်သွားရတာကြောင့် သူများလက်အောက်မှာတုန်းကလိုပဲ အထက်တန်းပညာရပ်တွေ သင်ဖို့ အဲဒီနိုင်ငံတွေက ဥရောပဘာသာများနဲ့ ထုတ်ဝေတဲ့စာအုပ်တွေကို ဆက်သွင်းနေ သုံးနေကြရတာလည်း တွေ့ကြရတယ်။

စာအုပ်ထုတ်ဝေရေးလုပ်ငန်း ကြီးကြီးကျယ်ကျယ်ရယ်လို့ အာရှ အရှေ့တောင်ပိုင်း နိုင်ငံတွေမှာ တယ်မရှိဘူး။ တစ်ဦးတည်းပိုင်၊ ဒါမှ မဟုတ် အစုစပ်လုပ်ငန်းကလေးတွေ အဖြစ်သာ လုပ်ကြတာများတယ်။ အရင်းအနှီးများများ မြှုပ်နှံပြီး ကုမ္ပဏီကြီးဖွဲ့ပြီး လုပ်တာမျိုး နည်းတယ်။ သမဝါယမလုပ်ငန်းမျိုးလည်း တယ်မရှိဘူး။ အရှေ့တောင်အာရှ နိုင်ငံ တွေမှာ ဒုတိယအကြိမ် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေရတယ်ဆိုတဲ့ စာအုပ်တော်တော်ပဲ နည်းတယ်။ တစ်ကြိမ်လောက်နဲ့ ပြီးရတာပဲ များတယ်။ ဘာသာရေး စာအုပ်များနဲ့ ဝတ္ထုတချို့၊ လူကြိုက်များတဲ့ စာအုပ်ကောင်း တချို့တော့ အကြိမ်ကြိမ်ထုတ်ဝေရတာ ရှိတယ်။

စင်ကာပူမှာ စာအုပ်တစ်အုပ်ကို ထုတ်တဲ့အခါ အုပ်ရေ ၅၀၀၀ လောက်ပဲ ပုံနှိပ်တယ်။ သီဟိုဠ်မှာ ၂၀၀၀၊ ဗမာပြည်မှာ ၃၀၀၀၊ အင်ဒိုနီးရှားမှာ ၅၀၀၀၊ အိန္ဒိယမှာ တိုင်းရင်းသား ဘာသာအလိုက် ထုတ်ဝေတာမို့ ၁၀၀၀ က ၃၀၀၀ အတွင်းသာ ရှိတယ်။ ကျောင်းသုံး စာအုပ်များရဲ့ ပထမနှိပ်ခြင်းကတော့ များတယ်။ စင်ကာပူမှာ အုပ်ရေ ၂၀၀၀၀၊ သီဟိုဠ်မှာ ၇၅၀၀ က ၅၀၀၀၀၊ အီရန်မှာ ၂၀၀၀၀ က ၃၀၀၀၀၊ အိန္ဒိယမှာ ၅၀၀၀ က ၁၀၀၀၀၀ အထိ ပုံနှိပ်ရတယ်။

စောစောကလည်း ကျွန်တော် နည်းနည်းပြောခဲ့ပါပြီ။ ဘယ် ဒင်းကိုမှ စာအုပ်လို့ ခေါ်ရမလဲဆိုတာကို ၁၉၆၄ ခုနှစ်ကျမှ ကမ္ဘာနဲ့

အဝှမ်း သတ်မှတ်မှုတစ်ခု ရရှိပါတယ်။ ဒီအရင်ကတော့ ‘စာအုပ်’ လို့ သတ်မှတ်တာချင်း တစ်နိုင်ငံနဲ့ တစ်နိုင်ငံ မတူကြတော့ ကမ္ဘာနဲ့ချိပြီး စာရင်းကောက်ရာမှာ အခက်အခဲတွေ ရှိခဲ့တယ်။ ဥပမာ-အိတလီ နိုင်ငံမှာ စာမျက်နှာ ၁၀၀ ပြည့်မှ စာအုပ်လို့ ခေါ်ကြသတဲ့။ အိန္ဒိယ မှာတော့ ဘယ်နှရွက်ဖြစ်ဖြစ် စာအုပ်ခေါ်တာချည်းပဲတဲ့။

၁၉၆၄ ခုနှစ်ရောက်တော့ ယူနက်စကိုက စာအုပ်နဲ့ စာရွက် စာတန်းများကို ဘယ်လိုခွဲခြားမယ်ဆိုတဲ့ တညီတညွတ်တည်း ပြဋ္ဌာန်းချက် ချလိုက်တယ်။ အဲဒီပြဋ္ဌာန်းချက်မှာ သူ့ရက်နဲ့သူ မှန်မှန်ထုတ်ဝေတာ မဟုတ်ဘဲ စာမျက်နှာ ၄၉ မျက်နှာထက် မနည်းတာကို စာအုပ်လို့ ခေါ်မယ်။ ၄၈ မျက်နှာထက် မများ ၅ မျက်နှာထက် မနည်းတာကို စာတန်း (Pamphlet) လို့ ခေါ်မယ်လို့ ပါတယ်။ ပြီးတော့ ပထမ နှိပ်ခြင်း၊ ပြန်လည်ရိုက်နှိပ်ခြင်း၊ ကူးယူဖော်ပြခြင်း၊ ဘာသာပြန်ခြင်း များကိုပါ စာအုပ်ဆိုတာ ဘာဆိုတာလဲ သတ်မှတ်လိုက်တယ်။

စာပေနဲ့ ဘာသာစကား။ ။ ကျွန်တော်တို့ ကမ္ဘာမှာ လူသန်း ၅၀ ထက်မနည်းက အသုံးပြုနေတဲ့စကားကြီး ၁၂ မျိုး ရှိတယ်။ ဘာတွေလဲဆိုတော့ တရုတ်၊ အင်္ဂလိပ်၊ ရုရှား၊ ဟင်ဒီ၊ စပိန်၊ ဂျာမန်၊ ဂျပန်၊ ဘင်္ဂါလီ၊ အာရပ်ဘီ၊ ပြင်သစ်၊ ပေါ်တူဂီနဲ့ အိတာလျံ ဘာသာများဖြစ်ပါတယ်။ အင်္ဂလိပ်ဘာသာကတော့ စောစောကပြောခဲ့တဲ့ ကမ္ဘာစီးပွားရေး နိုင်ငံကြီးနှစ်ခုဖြစ်တဲ့ အင်္ဂလန်နဲ့ အမေရိကန်ကလည်း သုံးတယ်။ ဗြိတိသျှ ဓနသဟာယနိုင်ငံတွေမှာလည်း သုံးတယ်။ အင်္ဂလိပ် စာလိုပဲ စပိန်စာလည်း အသုံးများတယ်။ ဒါပေမဲ့ စပိန်ဘာသာပြောတဲ့ လူတွေနေတဲ့ ဒေသတွေက တစ်ခုနဲ့တစ်ခုဝေးပြီး လူနေ အနေကျဲ

တယ်။ စီးပွားရေးအားဖြင့်လည်း သိပ်ပြီး မဖွံ့ဖြိုးကြသေးဘူး။ ပြင်သစ် ဘာသာကိုဖတ်တဲ့ လူတွေကတော့ ကနေဒါ၊ ဟေတီ၊ အနောက် အိန္ဒိယကျွန်းစုနဲ့ အာဖရိကမှာလည်း ရှိကြတယ်။

ကမ္ဘာစာအုပ်ထွက်နှုန်း။ ။ ၁၉၆၀ ခုနှစ်က ၁၉၆၃ ခုနှစ် အတွင်းထုတ်ဝေတဲ့ စာအုပ်ရေအတွက်က ၁၉၆၀ မှာ သိန်း ၃၆၀၊ ၁၉၆၁ မှာ သိန်း ၃၇၅၊ ၁၉၆၂ မှာ သိန်း ၃၈၅၊ ၁၉၆၃ မှာ သိန်း ၄၀၀ ရှိပါတယ်။ ဒီအထဲမှာ အင်္ဂလိပ်၊ ပြင်သစ်၊ ဂျာမန်နဲ့ စပိန်ဘာသာက ၁၉၅၂ ခုနှစ်က ၃၄ ရာခိုင်နှုန်း ရှိပါတယ်။ ၁၉၆၂ ခုနှစ်က ၃၆ ရာခိုင်နှုန်း ရှိပါတယ်။ အင်္ဂလိပ်စာသုံးတဲ့နိုင်ငံထဲမှာ အမေရိကန်က ယူနိုက်တက်ကင်းဒမ်းထက် စာအုပ်ပိုပြီး ထုတ်ဝေနေ ပါပြီ။ အမေရိကန်က အခုလို စာအုပ်ထုတ်လုပ်မှု ပိုများလာတာကတော့ တခြားကြောင့် မဟုတ်ဘူး။ စက္ကူဖုံး(Paper Back) စာအုပ်ထုတ်ဝေရေး မှာ သိပ်တက်လာလို့ ဖြစ်တယ်။ ၁၉၆၀ ခုနှစ်မှာ တစ်နေ့ကို စက္ကူဖုံး အုပ်ရေ တစ်သန်း အမေရိကန်မှာ ရောင်းချနေရတယ်။

၁၉၆၂ ခုနှစ်က စာရင်းအရဆိုရင် တရုတ်ပြည်မပါသေးတဲ့ တခြား ဆိုရှယ်လစ်နိုင်ငံတွေမှာ ထုတ်ဝေတဲ့စာအုပ်စာရင်းဟာ အင်္ဂလိပ်၊ ပြင်သစ်၊ ဂျာမန်နဲ့ စပိန်ဘာသာနဲ့ ထုတ်ဝေနေတဲ့ စာအုပ်တွေနဲ့ ဆတူဖြစ်နေတယ်။ စာအုပ်အမျိုးပေါင်း တစ်သိန်းနှစ်သောင်းငါးထောင် ရှိပြီး တစ်ကမ္ဘာလုံးမှာ ထုတ်တာရဲ့ ၃၆ ရာခိုင်နှုန်း ရှိပါတယ်။

ကြီးကျယ်တဲ့ စာအုပ်လုပ်ငန်းကြီးတွေ။ ။ တစ်နှစ်တစ်နှစ်ကို စာအုပ်အမျိုးပေါင်း နှစ်သောင်းကျော်ထုတ်ဝေတဲ့ နိုင်ငံကြီး ၆ နိုင်ငံ ရှိတယ်။ သူတို့က ဆိုဗီယက်ယူနီယံ၊ တရုတ်ပြည်၊ ဂျာမနီ၊ ဂျပန်နဲ့

အမေရိကန်နိုင်ငံတို့ ဖြစ်တယ်။ ပြင်သစ်၊ အိန္ဒိယ၊ စပိန်၊ အီတလီ၊ နယ်သာလန်နဲ့ ချက်ကိုစလိုဗားကီးယား တို့မှာတော့ တစ်နှစ်မှာ စာအုပ်အမျိုးပေါင်း တစ်သောင်းကျော် ထုတ်ဝေတယ်။ ဒီနိုင်ငံ ၁၂ နိုင်ငံ က ထုတ်ဝေတဲ့စာအုပ်တွေဟာ တစ်ကမ္ဘာလုံးက ထုတ်ဝေတာရဲ့ သုံးပုံ နှစ်ပုံ ရှိပါတယ်။

အိန္ဒိယဟာ စာအုပ်ထုတ်ဝေရာမှာ များတဲ့နိုင်ငံ တစ်နိုင်ငံ ဖြစ်နေတာကတော့ သူက စာတန်းငယ်တွေလည်း စာအုပ်စာရင်းမှာ ထည့်သွင်းရေတွက်တယ်။ ဒါတွေကိုသာ ဖယ်ထုတ်လိုက်ရင် အိန္ဒိယက ထုတ်ဝေတဲ့ အရေအတွက်ဟာ ကျဆင်းသွားမှာပဲ။ အီတလီနဲ့ ချက်ကို စလိုဗားကီးယားကတော့ တချို့စာအုပ်စာရင်း ဝင်သင့်လျက်နဲ့မဝင်လို့ အရေအတွက် နည်းနေပါတယ်။ တရုတ်ပြည်နဲ့ ပတ်သက်လို့တော့ စာရင်းအင်း မရကြသေးဘူး။

ဂျပန်။ ။ စာအုပ်လုပ်ငန်း ကြီးကျယ်ရာမှာ ကမ္ဘာပေါ် ပဉ္စမ လိုက်တဲ့ ဂျပန်ပြည်ဟာ ပြီးခဲ့တဲ့ ၁၀ နှစ်အတွင်းမှာ ၁၉၆၄ ခုနှစ်ဟာ စာအုပ်အရောင်းရအတွင်ဆုံး နှစ်ပဲတဲ့။ စာအုပ် ၃၂၂၂၉ မျိုးကို အုပ်ရေ ၃၄၂ သန်း ထုတ်ဝေရတယ်။ အဲဒီအထဲမှာ စာအုပ်သစ်က ၁၄၀၀၀ ပါဝင်တာမို့ အရင်နှစ်ကထက် ၁၇ ရာခိုင်နှုန်း တိုးတာပေါ့။ စာအုပ် များရဲ့ ပျမ်းမျှကြေးတန်ဖိုးကတော့ တစ်ဒေါ်လာနီးပါး (ဗမာငွေ ကို လောက်) ယန် ၃၆၀ တန်ပါသတဲ့။ ဒါ့ကြောင့် တစ်နှစ်လုံး ထွက်တာ ကို အဖိုးသင့်လိုက်ရရင် ယန်သန်း တစ်သိန်းနှစ်သောင်းရှစ်ထောင် ရှိပါတယ်။ ဒေါ်လာ ၃၅၆ သန်းပေါ့။

အဲဒီနှစ်က ထုတ်ဝေတဲ့အထဲမှာ ဒဿနိကစာအုပ် ၅၄၈ အုပ်၊ အထွေထွေအကြောင်းအရာ ၅၀၃ မျိုး၊ သမိုင်းနဲ့ ပထဝီဆိုင်ရာက ၁၁၁၂ မျိုး၊ ဘာဂဗေဒဆိုင်ရာက ၁၂၅၃ မျိုး၊ အင်ဂျင်နီယာဆိုင်ရာက ၁၇၆၅ မျိုး၊ စာပေရေးရာက ၄၅၈၆ မျိုး၊ အကိုးအကား လုပ်စရာက ၅၄၃၃ မျိုး၊ ကလေးစာပေက ၂၉၁၈ မျိုး၊ အဘိဓာန်က ၂၁၉ မျိုး ဖြစ်တယ်။

၁၉၆၄ ခုနှစ်မှာ စာအုပ်တွေ ပိုပြီးရောင်းရတဲ့ အကြောင်းတွေထဲ မှာ လူတွေရဲ့စီးပွားရေး မြင့်တက်တာလည်း တစ်ကြောင်း ပါတယ်။ ခုခေတ်မှာ စာအုပ်ဆိုင်ဟာ လူစည်ကားတဲ့ ဆိုင်တစ်မျိုးပဲ။ ပြီးတော့ အဘိဓာန်နဲ့ စွယ်စုံကျမ်းတွေ ရောင်းရတာကလည်း သိပ်များပါတယ်။

သမိုင်းစာအုပ်တွေ သိပ်ရောင်းကောင်းတဲ့ အကြောင်းကတော့ ဂျပန်ပြည်ရဲ့ ခေတ်သစ်သမိုင်းဟာ အနှစ် ၁၀၀ ပြည့်တော့မှာမို့ ဒီမေဂျီ ပြန်လည် ထူထောင်ရေးကို စိတ်ဝင်စားနေကြလို့ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါ့ကြောင့် သမိုင်းနောက်ခံထားတဲ့ ဝတ္ထုတွေ ရောင်းကောင်းလိုက်တာ လည်း အလွန်ပဲ။ ဝတ္ထုတစ်အုပ်ဟာ အုပ်တွဲ ၂၁ တွဲအထိ ရေးသား ထားပြီး အုပ်ရေ ၁၁ သန်း ရောင်းချရသတဲ့။ ဒီဝတ္ထုနာမည်က 'တိုကူဂါဝါ လေယာဆု' တဲ့။ စာရေးဆရာက ဆိုဟာချိယာမာ အောက်ား ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီစာအုပ်က ပထမ စရိကူဂါဝါရှိဂွန်ရဲ့ အချစ်ရေးနဲ့ စွန့်စားခန်းတွေကို ရေးထား တာဖြစ်ပါတယ်။

ဂျပန်ပြည်မှာ စာအုပ်ကို အကောင်းချုပ်၊ အပေါ့ချုပ် ဆိုပြီး နှစ်မျိုးနှစ်စား ထုတ်လေ့ရှိရာမှာ အကောင်းစားကို ဝယ်တဲ့ လူဦးရေ လည်း တစ်နေ့တခြား တိုးနေတာကို တွေ့ရတယ်။ ဒီ ၁၉၆၄ ခုနှစ်

ထဲမှာ တခြားရောင်းအကောင်းဆုံး စာအုပ်တစ်အုပ်ကတော့ အင်နီဖရင့် (Anne Frank) ရဲ့ 'ဒိုင်ယာရီ' ဆိုတဲ့ ဒပ်ချက ဘာသာပြန်ထားတဲ့ ဝတ္ထုတစ်အုပ်ဖြစ်တယ်။ အုပ်ရေ ၇ သိန်း ရောင်းရသတဲ့။

လက်တင်အမေရိက စာအုပ်ထုတ်ဝေရေး။ ။ စပိန်စကားပြောပြီး စပိန်ယဉ်ကျေးမှု ပျံ့နှံ့တဲ့ ကမ္ဘာ့အစိတ်အပိုင်းထဲမှာ လူဦးရေ ၁၄၅ သန်း ရှိတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဒီနိုင်ငံတွေမှာ စီးပွားရေးတိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးမှုမှာ ပြဿနာ တွေက ရှိနေတာကြောင့် စာအုပ်ဖြန့်ချိရေးဟာ တိုးတက်သင့်သလောက် မတိုးတက်ဘူး။

၁၉၃၆ ခု စပိန်ပြည်တွင်းစစ်ကြီး မဖြစ်ခင်ကတော့ ဒီနိုင်ငံတွေ အားလုံးကို စပိန်နိုင်ငံကပဲ စာအုပ်များ ထုတ်ဝေဖြန့်ချိခဲ့တယ်။ ပြည်တွင်း စစ်ကြီးဖြစ်လာတော့ ဒီနိုင်ငံတွေကို မက္ကဆီကိုနဲ့ အာဂျင်တီးနားက နေပြီး စာအုပ်တွေ ဖြန့်ဖြူးလာတယ်။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ပြီး ဒီဘက်ခေတ် မှာတော့ ဒီနိုင်ငံတွေမှာ စာအုပ်ဖြန့်ချိရေးလုပ်ငန်းဟာ အလွန်ကောင်းတဲ့ လုပ်ငန်းကြီးတွေအဖြစ်ကို ရောက်လာပါတယ်။ မကြာသေးခင်ကတော့ လက်တင်အမေရိကနိုင်ငံတွေမှာ ငွေကြေးဖောင်းပွမှုတွေက အမျိုးမျိုး ဖြစ်လာလို့ ငွေကြေးအလဲအလှယ်တွေ ဒုက္ခရောက်ကုန်ကြတာနဲ့ စက္ကူ ဝယ်၊ မင်ဝယ်၊ စက်ဝယ်ရာမှာ အခက်အခဲတွေ ရှိသလို စာမူပိုင်ခွင့် ဝယ်ယူရာမှာလည်း အခက်အခဲတွေ ရှိလာတယ်။ ဘာသာပြန်ဆိုရာမှာ လည်း အခက်အခဲတွေ ရှိလာတယ်။ နို့ပေမဲ့ ဒီအခက်အခဲတွေကို ကျော်လွှားနိုင်တာနဲ့ တစ်ပြိုင်နက် စာအုပ်ထုတ်ဝေ ရောင်းချရေး လုပ်ငန်းဟာ ပြန်လည်ကောင်းမွန်မှာ အမှန်ပဲ။

ဒီ လက်တင်အမေရိကကို စပိန်ကတင်ပို့တဲ့ စာအုပ်တန်ဖိုး ၁၉၄၀ က ပီဆီတာ ၅ သန်းဖိုးသာ ရှိခဲ့တယ်။ ၁၉၆၃ ခုနှစ်မှာ ပီဆီတာ ၁၃၄၈ သန်းဖိုး ရှိလာပါတယ်။ ၁၉၆၀ ခုနှစ်ကျော်လာတဲ့ သုံးနှစ်အတွင်း စာအုပ်နှစ်ဆတိုး ပို့လာရသတဲ့။ ဒီနှစ်တွေအတွင်းမှာ စပိန်က စာအုပ် ၃၀ ရာခိုင်နှုန်း ပိုထုတ်တယ်။ ထုတ်သမျှရဲ့ ၄၀ ရာခိုင်နှုန်း ဟာ လက်တင်အမေရိကကို တင်ပို့ရတယ်။ စပိန်မှာ ထုတ်ဝေသမျှရဲ့ ၁၄ ရာခိုင်နှုန်းဟာ ဘာသာပြန်စာအုပ်တွေ ဖြစ်တယ်။ အင်္ဂလိပ်၊ ပြင်သစ်၊ ဂျာမန်၊ အီတာလျံ စာအုပ်တွေနဲ့ တခြားနိုင်ငံက စာအုပ်မျိုးစုံပဲ။

အာဂျင်တီးနား စာအုပ်ထုတ်ဝေရေးလုပ်ငန်း ကောင်းလာတာ အနှစ် ၃၀ ရှိပါပြီ။ ၁၉၆၃ ခုနှစ်မှာ အာဂျင်တီးနားက စာအုပ် ၂၉ သန်း ထုတ်ဝေဖြန့်ချိခဲ့တယ်။ လက်တင်အမေရိက စာအုပ်ဈေးကွက်မှာ စပိန် ကို ပြိုင်နေတာ အာဂျင်တီးနားနဲ့ မက္ကဆီကိုပဲ။ ဒါကြောင့် မက္ကဆီကို မှာလို စာအုပ်လုပ်ငန်း တိုးတက်ကြီးပွားလာတာ အာဂျင်တီးနားနဲ့ တစ်သဘောတည်းပဲ။ မက္ကဆီကိုမှာ ၁၉၅၉ ခုနှစ်ကစပြီး ကျောင်းသုံး စာအုပ်ကို ကလေးတွေကို အခမဲ့ဖြန့်ဖြူးခဲ့တယ်။ ၁၉၆၅ ခုနှစ်မှာ ကျောင်းသုံးစာအုပ် ၂၁ သန်း အခမဲ့ ပေးဝေပေးလိမ့်မယ်။

ဘရာဇီးနိုင်ငံကတော့ လက်တင်အမေရိကမှာ တစ်မူထူးတဲ့ အနေအထားရှိပြန်တယ်။ ဘာပြုလို့လဲဆိုတော့ ဘာသာစကားခြားလို့ပဲ။ သူက တခြားနိုင်ငံတွေကို စာအုပ်တော့ မတင်ပို့နိုင်ဘူး။ ဒါပေမဲ့ စာအုပ်ထုတ်ဝေရေးမှာ ထိပ်တန်းက ရှိတယ်။ ဒါကြောင့် မက္ကဆီကိုနဲ့ အာဂျင်တီးနားပြီးရင် ဘရာဇီးပဲ။ သူပြီးမှ ချီလီနိုင်ငံရှိတယ်။ သူတို့ပြီးရင် ပီရူးနဲ့ ကျူးဘားပေါ့။

ကျူးဘားနိုင်ငံမှာတော့ လူတန်းစားအသီးသီးကို စာအုပ်တွေ အခမဲ့ဖြန့်ဖြူးဖို့ အဖွဲ့အစည်းအသီးသီးက တာဝန်ယူဖို့ ကြိုးပမ်းကြ တယ်။ ကျူးဘား ဝတ္ထုရေးဆရာ အလယ်ဂျီကာပင်တီးယား ဦးဆောင် သင်တဲ့စာအုပ်ကို အုပ်ရေ နှစ်သောင်းက တစ်သိန်းအထိ ရိုက်နှိပ် ဖြန့်ဖြူးပါတယ်။ အမျိုးသား ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေရေးဌာနက ၁၉၆၃ ခုနှစ်မှာ စာအုပ်ရေ ၁၆ သန်းခွဲ ထုတ်ဝေခဲ့ပြီး ၁၉၆၅ ခုနှစ်မှာ ၂၂ သန်းအထိ ထုတ်တယ်။

ကလေးများနဲ့ စာဖတ်တတ်စ ပြည်သူများအတွက် ပထမ နှိပ်ခြင်းတွေကတော့ စင်ကာပူမှာ ၅၀၀၀၊ သီဟိုဠ်နဲ့ ဗမာပြည်မှာ ၅၀၀၀၊ အင်ဒိုနီးရှားမှာ ၅၀၀၀ က ၂၀၀၀၀၊ အီရန်မှာ ၂၀၀၀၊ ပါကစ္စတန်မှာ ၂၅၀၀၊ အိန္ဒိယမှာ ၂၀၀၀ က ၁၀၀၀၀ အထိ ပုံနှိပ် ကြရတယ်။

ကလေးများအတွက်နဲ့ စာဖတ်တတ်စ ပြည်သူများဖတ်ဖို့ ရည်ရွယ်တဲ့ စာအုပ်တွေဟာ ဈေးမကြီးဖို့ အရေးကြီးတယ်။ များများ ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေမှလည်း စာအုပ်ဈေးကျနိုင်မယ်။ စာအုပ်ကောင်းကောင်း ဖြစ်အောင် လုပ်နိုင်ရမယ်။ ဒီတော့မှ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ဖြန့်ချိနိုင်မယ်။ ကလေးများနဲ့ စာဖတ်တတ်စ ပြည်သူများအတွက် အခုထုတ်ဝေနေကြတာ တွေကတော့ ပုံပြင်၊ ဝတ္ထု၊ ဘာသာရေးနဲ့ စာရိတ္တပြုပြင်ရေး စာအုပ်တွေ၊ အတ္ထုပ္ပတ္တိနဲ့ ခရီးသွား စာအုပ်တွေ များတယ်။ သိပ္ပံပညာဘက်က တိုးတက်နေတာတွေနဲ့ပတ်သက်တဲ့ စာအုပ်များလည်း တော်တော် သင့်သင့်ထွက်လာပြီ။

အာရှအရှေ့တောင်ပိုင်း နိုင်ငံတွေမှာရှိနေတဲ့ အရေးအကြီးဆုံး အခက်အခဲ တစ်ခုကတော့ ဘာသာစကားမျိုးစုံ၊ စာမျိုးစုံနဲ့ စာအုပ် ထုတ်ဝေရတဲ့ကိစ္စပဲ။ သီဟိုဠ်မှာ သီဟိုဠ်ဘာသာ(စင်ဂလိစ်)နဲ့ တမိလ်စာ များနဲ့ စာအုပ်ထုတ်ဝေရတယ်။ အင်ဒိုနီးရှားမှာတော့ ဘာသာအင်ဒိုနီးရှား နဲ့ မလေးစာများ သုံးဖို့သင့်တာပဲ။

ဒီဘာသာ နှစ်မျိုးလုံးမှာ စာလုံးသုံးတာ အတူတူပဲ။ စာလုံးပေါင်း ကလွဲလို့ အားလုံး အင်မတန်ဆင်တူတယ်။ အင်ဒိုနီးရှားအစိုးရနဲ့ မလေးရှားအစိုးရ နှစ်ဖွဲ့လုံးက သတ်ပုံတူဖို့နဲ့ ပတ်သက်ပြီး ကြိုးစား နေကြတယ်။ တခြား အင်ဒိုနီးရှား စကားတွေကတော့ ဂျားဗား၊ မဒူရီးစ်နဲ့ ဆူဒန်နီးစ်တွေပဲ။ ဒါပေမဲ့ အဲဒီဘာသာတွေနဲ့ စာအုပ်များများ မထုတ်နိုင်ဘူး။ ဝယ်သူများများ မရှိဘူး။ ပါကစ္စတန်မှာ အူရဒူစာ၊ ဘင်္ဂါလီစာများနဲ့ ပုံနှိပ်ရတယ်။ အိန္ဒိယမှာတော့ ဟင်ဒီ၊ အူရဒူ၊ ကက်ရှ်မိရ်၊ ဘင်္ဂါလီ၊ မာရာတီ၊ ဂူဂျာရဟီ၊ ပန်ချာဘီ၊ အိုရီယာ၊ အာသံ၊ တမိလ်၊ တလူဂူ၊ မလာယာမ်နဲ့ ကင်နာဒါ ဘာသာများနဲ့ စာအုပ် များကို ပုံနှိပ်ရတယ်။ ဗမာပြည်မှာတော့ အများစုက ဗမာစကားနဲ့ ဗမာစာတတ်တာမို့ ဗမာဘာသာနဲ့ ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေရင် ပျံ့နှံ့သင့် သလောက် ပျံ့နှံ့တယ်။ အိရန်မှာတော့ ဖာရစီ၊ ကမ္ဘောဒီးယားမှာ တော့ ခမာ၊ ဖိလစ်ပိုင်မှာ ဝါလော့ဂ်၊ လောမှာတော့ လောဘာသာနဲ့ ပုံနှိပ်ရင် ဖြစ်တယ်။

သီဟိုဠ်၊ ပါကစ္စတန်၊ ဖိလစ်ပိုင်၊ အိန္ဒိယနဲ့ မလေးရှားနိုင်ငံတွေ မှာ အင်္ဂလိပ်ဘာသာနဲ့ ရေးသားထုတ်ဝေကြတဲ့ စာအုပ်များလည်း ရှိတန် သလောက် ရှိတယ်။ အရှေ့တောင်အာရှ နိုင်ငံတွေမှာ သုံးတဲ့ စာလုံးတွေ

ဟာ ရုပ်ပြပုံလို လိုရင်း အဓိပ္ပာယ်ပေါ်အောင် ဆွဲပြတာမျိုးမဟုတ်ဘူး။ တရုတ်စာလို မဟုတ်ဘူး။ နောက်ပြီး ဖာရစီ၊ ပုဂံကို၊ ကက်ရှ်မီရ်နဲ့ အူရဒူ ဘာသာတွေကလွဲရင် စာအားလုံးဟာ လက်ဝဲဘက်က လက်ယာဘက်ကို ရေးတာချည်းပဲ။

အခုလို ကိုယ့်ဘာသာစကားနဲ့ကိုယ်၊ ကိုယ့်လူမျိုး ကိုယ့်တိုင်းပြည်နဲ့ကိုယ် အားထုတ်နေကြမယ်ဆိုရင် စကက်ချ်ဆွဲထားတဲ့ ပုံတွေများများပါတဲ့ စာအုပ်ကောင်းကောင်းတွေ ထွက်ဖို့မလွယ်ဘူး။ အထူးအားဖြင့် ကလေးများနဲ့ စာတတ်စ ပြည်သူတွေအတွက် လိုနေတဲ့ သိပ္ပံပညာ စာအုပ်တွေ ဖြစ်လာဖို့ဆိုတာ ခဲယဉ်းတယ်။ နိုင်ငံစုံက ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေသူတွေ စုပေါင်းပြီး စီမံကြမယ်ဆိုရင် ဒီပြဿနာဟာ ဖြေရှင်းဖို့ အများကြီး လွယ်လာမယ်။ အဲဒီလိုဆိုရင် စာအုပ်များရဲ့ အဆင့်အတန်းများလည်း မြင့်လာမယ်။ ကုန်ကျစရိတ်လည်း သက်သာမယ်။ ဒီလို ပူးပေါင်းပြီး ထုတ်တဲ့စာအုပ်တွေထဲမှာ အခြေခံ သိပ္ပံပညာ၊ ပြည်သူ့ကျန်းမာရေး၊ အာရှပုံပြင်များ၊ အတွေးအခေါ်ပိုင်း ဆိုင်ရာများ၊ ဒေသအလိုက် ပေါက်တဲ့သစ်ပင်များ၊ ဒေသအလိုက်ရှိနေကြတဲ့ တိရစ္ဆာန်များအကြောင်းတွေ ပါနိုင်တယ်။ ဒီစာအုပ်တွေဟာ အရှေ့တောင်အာရှ နိုင်ငံအချင်းချင်း ပိုမို သိနားလည်ရေးကိုလည်း အားပေး အကျိုးပြုပေး လိမ့်မယ်။

စာအုပ်ထုတ်ဝေရေးလုပ်ငန်း ကျွန်တော်တို့တိုင်းပြည်မှာ တိုးတက်ဖို့နဲ့ ပတ်သက်ပြီး စာပေလုပ်သားအဖွဲ့ကြီး ဖြစ်လာရင် ပိုလုပ်နိုင်လိမ့်မယ်လို့ မျှော်လင့်နေပါတယ်။ စာရေးဆရာဖြစ်နေသူများ၊ စာရေးနေတဲ့ စာပေလုပ်သား အင်အားသစ်များရဲ့ စာအုပ်ထုတ်လုပ် ဖြန့်ချိရေး

သမဝါယမအသင်းတွေ ဖြစ်လာရင်လည်း ပိုပြီး ကျယ်ပြန့် တိုးတက် လာလိမ့်မယ်လို့ ယုံကြည်ရပါတယ်။ စာအုပ်ကောင်းတွေကို ဘာသာပြန် ပြီး ထုတ်ဝေတာတွေလည်း တွင်တွင်ကျယ်ကျယ်ကြီး စနစ်တကျ လုပ်သင့်ပါတယ်။

စာပေ အင်အားပြဿနာဟာ အာရှ၊ အာဖရိကနဲ့လက်တင် အမေရိကတိုက်ကြီးများမှာ ရှိနေတဲ့ ဖွံ့ဖြိုးစနိုင်းတိုင်းမှာ ရှိနေပါတယ်။ ဒီအင်အားပြဿနာဖြေရှင်းဖို့ တိုင်းပြည်သစ် ထူထောင်နေတဲ့ ကျွန်တော် တို့နိုင်ငံမှာ အကျိုးပြုတဲ့စာအုပ်တွေ အများကြီးထုတ်လုပ်နိုင်ကြရပါမယ်။ ဒါ့ကြောင့် စာပေလုပ်သား အင်အားသစ်တွေ အများကြီးလိုပါတယ်။ ဒီလုပ်ငန်းဟာ နိုင်ငံတကာချစ်ကြည်ရေး၊ ပိုမိုသိနားလည်ရေး၊ ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်နိုင်ရေးများအထိ အကျိုးပြုလိမ့်မယ်လို့ ယုံကြည်ယူဆရပါ တယ်။

တိုင်းပြည်မှာ စီးပွားရေးဘက်က တိုးတက်ဖို့၊ ပညာရေးဘက် က တိုးတက်ဖို့ဆိုတာ တွဲနေပါတယ်။ စီးပွားရေး တိုးတက်လာရင် စာပေ အင်အားပြဿနာကို ဖြေရှင်းရာမှာ လွယ်ကူလာပါမယ်။ ပြည်သူ တွေမှာ လိုနေတဲ့ စာပေမျိုးကို ပြုစုရေးသား ထုတ်ဝေတဲ့ အလုပ်က လည်း စီးပွားရေး ပြဿနာ၊ လူမှုရေး ပြဿနာ ပြေလည်ရေးကို ကောင်းကောင်းကြီး အကျိုးပြုပါမယ်။ ဒါ့ကြောင့် ကိုယ်ဆိုင်ရာအပိုင်းက နီးနီးကြားကြား ကြိုးစားကြဖို့ တိုက်တွန်းပါတယ် ခင်ဗျား။

အင်းဝခေတ်စာဆို ဆရာတော်သုံးပါး

လွန်ခဲ့တဲ့ နှစ်ပေါင်း ၅၀၀ တစ်ဝိုက် အင်းဝ ဒုတိယမင်းခေါင်လက်ထက် လောက်မှာ ကျွန်တော်တို့ ဗမာစာပေ သိသိသာသာ ထွန်းကားတိုးတက် လာတယ်ဆိုတာ အားလုံးအသိပင် ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီခေတ် ရဟန်းတော် ပညာရှိ စာဆိုပညာရှင်များကလည်း လုံ့လဝီရိယ အင်မတန် ကြီးတော်မူ ကြတယ်။ အခက်အခဲ၊ အတိုက်အခံတွေကို မဆုတ်မနစ်တဲ့ ဇွဲသတ္တိနဲ့ တော်လှန် ကျော်ဖြတ်ခဲ့ကြတယ်။ စာပေ အရေးအသား တိုက်ပွဲမှာ အဲဒီဆရာတော်တွေ ဇွဲကောင်းကောင်းနဲ့ သတ္တိပြောင်ခဲ့လို့သာ ကျွန်တော် တို့ ဗမာစာပေဟာ ဒီအဆင့်အတန်းကို တက်လှမ်းနိုင်ခဲ့တာပဲ။

အဲဒီခေတ် စာဆိုပညာရှင်ဆရာတော်များ အောင်ပွဲခံနိုင်ခဲ့ကြ လို့သာ ဒီကနေ့ ကျွန်တော်တို့ တက္ကသိုလ်တွေ၊ စာပေလောကနဲ့ ပြည်သူအများဟာ ဒီစာပေအမွေအနှစ်ကို ဆက်လက်ခံစားနိုင်ကြတာ ဖြစ်ပါတယ်။

ဒီကျေးဇူးတွေကို အောက်မေ့သတိရ ရိုသေဦးညွှတ်ဖို့ ကျွန်တော် တို့တစ်တွေ ဒီကနေ့ ဒီမှာစုပြီး ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရ နှစ် ၅၀၀ ပြည့် အထိမ်းအမှတ်ပွဲကို ကျင်းပကြတာ ဖြစ်ပါတယ်။

မြန်မာသက္ကရာဇ် ၈၃၀ ခု ဝါဆိုလမှာ ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရကို အင်းဝမြို့မှာ မွေးဖွားတယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ တိတိကျကျ ဝါဆိုလပြည့်နေ့မှာ မွေးဖွားတယ်လို့တော့ ကျွန်တော်တို့အနေနဲ့ အထောက်အထား အခိုင်အမာ မတွေ့ကြသေးဘူး။

ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရနဲ့ တစ်ခေတ်တည်း ကျော်ကြားတဲ့ ရှင်မဟာ သီလဝံသဆရာတော်က ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရထက် ၁၅ နှစ်ကြီးတယ်လို့ အမှတ်အသား အများစုက ဆိုပါတယ်။ နောက်ပြီး အဲဒီခေတ်မှာပဲ ထူးထူးခြားခြား ကျော်ကြားခဲ့တဲ့ ရှင်ဥတ္တမကျော်လည်း ရှိသေးတယ်။ အဲဒီဆရာတော်ကလည်း ရှင်မဟာသီလဝံသနဲ့အတူ ၈၁၅ ခုသား၊ တောင်တွင်းကြီးမြို့မှာပဲ မွေးဖွားတယ်။ ရှင်ဥတ္တမကျော်လောင်း မောင်ဥက္ကာနဲ့ ရှင်မဟာသီလဝံသလောင်း မောင်ညိုတို့ဟာ တစ်ခုတည်း သား၊ တစ်ရပ်တည်းသားများသာမက ငယ်ငယ်ကလေးကတည်းက ကစားဖက် ညီအစ်ကိုအရင်းလို ရင်းနှီးခင်မင်တယ်။ မောင်ညိုရဲ့မိဘ များနဲ့ မောင်ဥက္ကာရဲ့မိဘများဟာ သူတို့သားများကို နတ်မှီးလင်း ဆရာတော်ဆီ သွားအပ်တော့လည်း အတူတူသွားကြတာပဲ။

ဒီလိုဆိုရင် လွန်ခဲ့တဲ့ ၁၅ နှစ် ၁၃၁၅ ခု (၁၉၅၃) ခုနှစ်ကလည်း ရှင်မဟာသီလဝံသနဲ့ ရှင်ဥတ္တမကျော်တို့ရဲ့ အထိမ်းအမှတ်ပွဲများ ကျွန်တော်တို့ ကျင်းပသင့်ကြတယ်လို့ ဆိုရပါမယ်။

အဲဒီတာဝန်တော့ ကျွန်တော်တို့ မကျေခဲ့ကြဘူး၊ ဝမ်းနည်းစရာ ကောင်းပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ နောက်ကျတာဟာ လုံးလုံးသတိမရကြတာနဲ့ စာရင်တော့ တော်သေးတယ်။ ၁၅ နှစ်ပဲရှိရှိ တော်သေးတယ်လို့ ဆိုရပါမယ်။ ဒီလိုပဲ ဆိုကြပါစို့။

ဒါ့ကြောင့် ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရ နှစ် ၅၀၀ ပြည့် အခမ်းအနား အတွက်ရေးတဲ့ ကျွန်တော့်စာတန်းမှာ တစ်ခေတ်တည်း အတူတူ ပညာရည်တောက်ပြောင်ခဲ့ကြတဲ့ ရှင်မဟာသီလဝံသနဲ့ ရှင်ဥတ္တမကျော် တို့ အကြောင်းများကို သင့်သလို နည်းနည်းစီ ဆက်စပ်ဖော်ပြသွား ပါမယ်။

ဒီလိုဖော်ပြရာမှာလည်း စာအုပ်စာတန်းများအဖြစ် မှတ်တမ်း တင်ပြီးသားတွေကို တတ်နိုင်သလောက်ချန်ထားပြီး လွန်ခဲ့တဲ့ ၃၅ နှစ် လောက်က ကျွန်တော်ရရှိထားတဲ့ ရှေးလူဟောင်းများရဲ့ မှတ်စုမှတ်ရာ များထဲက အချက်အလက်တချို့ကို ထုတ်နုတ်ဖော်ပြမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

ရှင်မဟာသီလဝံသလောင်းနဲ့ ရှင်ဥတ္တမကျော်လောင်း ဒီသူငယ် နှစ်ယောက်ကို ဆရာတော်က နမောဗုဒ္ဓါယကစပြီး ကကြီး၊ ခခွေး သင်ပုန်းကြီး၊ မင်္ဂလသုတ်၊ ၅၅၀ ဇာတ်တော်ကြီး ၁၀ ဘွဲ့စတဲ့ စာများကို သင်ကြားပေးတယ်။ တပည့်တွေရဲ့ အကဲကိုလည်း ခတ်တယ်။

တစ်ခါတော့ ကျောင်းမဟာရုံတံတိုင်း အတွင်းမှာ ဆရာတော် စကြိုသွားနေခိုက် ကျောင်းဥယျာဉ် သစ်ပင်တစ်ပင်ပေါ်မှာရှိတဲ့ ဝန်ပို ငှက်သိုက်ထဲက ဝန်ပိုငှက်မြည်တဲ့အသံ ကြားရတော့ ဆရာတော်က -

“အသံငယ်သွေး၊ ယနေ့မွေးသည်။ ယဉ်ကျေးနုနယ်၊ သနားဖွယ်သည်၊ ငှက်ငယ်ကလေး၊ ချစ်ရည်သွေးအောင်၊ အကြောင်းဆောင်၏” လို့ ဆိုတော်မူလိုက်တယ်။

ဒီအခါ ရှင်မဟာသီလဝံသလောင်း မောင်ညိုက “စာသွားဝါကျ ကောင်းကောင်း မညီဘူးလို့ တပည့်တော် ထင်ပါတယ်ဘုရား” လို့ ရိုရိုသေသေ လျှောက်ထားလိုက်တယ်။

ဆရာတော် အံ့အားသင့်သွားတယ်။ ဒါဖြင့် ဘယ်လိုဆိုမလဲလို့ ပြန်မေးလိုက်တော့ -

“သာချက်ဥယျာဉ်၊ အသိုက်စင်က၊ ဝိညာဉ်ထွန်းတောက်၊ ဥကပေါက်သား၊ တောင်ရောက်နုနယ်၊ သနားဖွယ်တည့်။ တင့်တယ်ရွှင်ရွှင်၊ ချစ်ခင်မာတာ၊ အစာပေးပါ၊ ဘာသာခလေ့၊ မရွေ့နိုင်ဘဲ၊ အသိုက်ထဲက၊ တောင်းမြဲတုံရာ၊ မြည်သံသာ” လို့ စပ်မှ စာသွားဝါကျ ညီပါမယ်ဘုရားလို့ လျှောက်တော့ ဆရာတော်က “ကောင်းပေတယ် ငါ့တပည့်” လို့ အမိန့်ရှိတော် မူတယ်။

ဒီလိုနဲ့ တော်တော်ကလေး ကြီးလာတော့ မောင်ညိုနဲ့ မောင်ဥက္ကာတို့ သာမဏေပြုကြတယ်။ နှစ်ပါးလုံးကို ဆရာတော်က လောကုတ္တရာစာပေများ သင်ကြားပို့ချပေးတယ်။ အသက် ၂၀ ပြည့် တော့ သူတို့ ရဟန်းဘောင်ဝင်ကြတယ်။ ဝါအနေတော့ အတူတူပဲ၊ သိက္ခာကံဆောင်ရာမှာ ရှင်သီလဝံသက ကြီးတယ်။ နှစ်ပါးလုံးပဲ ဝိနည်း ၅ ကျမ်း၊ အဘိဓမ္မာ ၇ ကျမ်း၊ သုတ် ၃ ကျမ်းကို အာဂုံဆောင်နိုင်တဲ့အထိ ထူးချွန်ပြောင်မြောက်ကြတယ်။

တစ်နေ့တော့ ရှင်ဥက္ကမနဲ့ ရှင်သီလဝံသ နှစ်ပါးဟာ ပညာ ဆက်လက်ဆည်းပူး ရှာဖွေရေးနဲ့ ပတ်သက်ပြီး တိုင်ပင်ကြတယ်။ ရှင်ဥက္ကမက ပြည်မြို့ ပုံတော်နိုင် ဆရာတော်ဆိုတာ အလွန်ကျော် တယ်၊ အဲဒီဆရာတော်ဆီမှာ ပညာသွားသင်ရအောင်လို့ ပြောတယ်။ ရှင်သီလဝံသက ပေါက်ကန်မြို့ ငှက်ပစ်တောင်ဆရာတော်လည်း အင်မတန်ကျော်တယ်၊ အဲဒီဆရာတော်ဆီသွားပြီး ဆည်းကပ်ကြရင်

ကောင်းမယ်ထင်တယ်လို့ တင်ပြတယ်။ ဒီလိုတိုင်ပင်ပြီး သူတို့ဆရာ
တော်ဆီ ခွင့်ပန်ကြတယ်။ ရှင်ဥတ္တမက ပြည်ကို ကြွသွားပြီး
ရှင်သီလဝံသက ပေါက်ကန်မြို့ကို ကြွသွားတယ်။

ရှင်ဥတ္တမဟာ ပုံတော်နိုင်ဆရာတော်ကို နေ့မနက် ဝတ်ကြီး
ဝတ်ငယ်ပြုတယ်။ ဆရာတော်ကလည်း တောင်တွင်းမြို့ကလာတဲ့
မောင်ပဉ္စင်းကို ဂရုစိုက်တယ်။ ရင်းရင်းနှီးနှီးဖြစ်လာတဲ့ တစ်နေ့မှာ
ရှင်ဥတ္တမမှာ မွေးချင်းပေါက်ဖော် ဘယ်နှယောက်ရှိသလဲလို့ ဆရာတော်
က မေးတော်မူတယ်။ ‘ငါဟာ ရုပ်ရည်မလှ၊ ကျောက်ပေါက်မထူလို့၊
နှမသားချင်းများရှိပြီး ငါ့ရုပ်ရည်မျိုးဆိုရင် အိမ်ထောင်ဖက် ရနိုင်စရာ
ရှိမှာ မဟုတ်ဘူးဆိုတဲ့ အနေနဲ့ ဆရာတော်မေးတာ ဖြစ်လိမ့်မယ်’ လို့
ရိပ်မိတာနဲ့ ရှင်ဥတ္တမက “တပည့်တော်မှာ တူငယ် ရှင်သာမဏေ
တစ်ပါးနဲ့ မွေးချင်းယောက်ျားကလေး နှစ်ယောက်ရှိပါတယ် ဘုရား”
လို့ လျှောက်လိုက်တော့ ဆရာတော်က “မြန်တဲ့ ဇေနဉာဏ်ရှိပါ
ပေတယ်” လို့ ချီးမွမ်းတော်မူတယ်။ နေရင်းအရပ်မှာ ဘာစာတွေ
သင်ခဲ့သလဲလို့ မေးတော့လည်း ပိဋကတ်သုံးပုံ အာဂုံဆောင်နိုင်နေတာကို
သိရတာမို့ “ဘဝမကွာ အမြဲဆည်းကပ်ပြီး နေပါ” လို့သာ ဆရာတော်
က အမိန့်ရှိတော်မူတယ်။

ပေါက်ကန်မြို့ ငှက်ပစ်တောင် ဆရာတော်ဆီ ရောက်နေတဲ့
ရှင်မဟာသီလဝံသဟာလည်း ပိဋကတ်သုံးပုံ အာဂုံဆောင်နိုင်သူဖြစ်လို့
သင်စရာ၊ ကြားစရာရယ်လို့ တယ်မရှိတော့ဘူး။ ငှက်ပစ်တောင်
ဆရာတော်က “ဘုရားရှင် ဟောတော်မူတဲ့ ပိဋကတ်သုံးပုံကို
တတ်ပြီးရင် တခြားပိဋကတ်သင်ဖို့ မရှိတော့ပါဘူး” လို့ အမိန့်ရှိတော်
မူတယ်။

ဒီလိုပဲ နေရတော့ ငြီးငွေ့လာတာနဲ့ ရှင်သီလဝံသဟာ နေရင်း ထိုင်ရင်း ကုသိုလ်ရအောင် ဆိုပြီး လေးသင်္ချေနဲ့ ကမ္ဘာတစ်သိန်းထက်မှာ ဘုရားအဖြစ်ကို ရောက်တော်မူတဲ့အကြောင်း ရဟန်းရှင်လူ ပြည်သူ ခပ်သိမ်း ဘုရားရှင် ပါရမီ ၁၀ ပါး ဖြည့်ကျင့်ပုံကို ကျမ်းဂန်များက ထုတ်နုတ်ပြီး ပါရမီခန်းပျို့ကို စီရင်ရေးသားတော်မူတယ်။

ဒီတော့ ကျောင်းနေသံဃာတော်တွေ စုဆေးတိုင်ပင်ပြီး “ရှင်မဟာ သီလဝံသဟာ သူ့နေရာ အခန်းထဲကိုရောက်ရင် ရွှင်ပျတဲ့ နှလုံးသားနဲ့ သာယာရွှင်ပျသော စာကို လုပ်ပြီး ဆိုပါတယ်ဘုရား” လို့ ဆရာတော်ကို လျှောက်ကြတယ်။

ဆရာတော်ကလည်း သင်္ဃာအများစု လျှောက်ထားတာကို လက်ခံပြီး ဘာမှမစစ်ဆေးဘဲ ရဟန်းသိက္ခာ၊ ကျောင်းစည်းကမ်းနဲ့အညီ မနေတဲ့အတွက် တခြားကိုကြွတော့လို့ အမိန့်ရှိလိုက်တယ်။ နှင်လိုက် တယ်။ ဒီအချိန်မှာ ပါရမီ ၁၀ ပါးမှာ ဥပေက္ခာခန်းကို မထုတ် မဆို ရသေးလို့ ၁၅ ရက် ဆက်လက်နေခွင့်ပြုပါလို့ ရှင်သီလဝံသက လျှောက်တယ်။ ဆရာတော်က ခွင့်မပြုဘူး။ ဒီတော့ ခုနစ်ရက် သည်းခံ တော်မူပါလို့ ထပ်လျှောက်တယ်။ ဆရာတော်က ခုနစ်ရက်တော့ ခွင့်ပြုလိုက်တယ်။ အဲဒီ ခုနစ်ရက်အတွင်းမှာ ဥပေက္ခာ ပါရမီခန်းကို ရေးသားလို့ ပြီးတယ်။

ဒီလိုရေးပြီးလို့ သပိတ်သင်္ကန်းကိုယူပြီး သွားတော့မယ်ဆိုကာ ဆရာတော်ကို သွားကန်တော့တော့ ဆရာတော်က “မောင်ပဉ္စင်း ပြုစုတဲ့ စာကို ပြစမ်းပါ” လို့ ဆိုတာနဲ့ စာပုလွေကို ထုတ်ပြတယ်။ ဆရာတော် ဖတ်ကြည့်တဲ့အခါ “ဗောဓိမဏ္ဍိုင်၊ ခန်းဝါပိုင်က၊ ချက်ရိုင်ပြည့်စုံ၊

နဝဂုဏ်တည့်၊ ဆန်စုန်အောက်ထက်၊ ကျော်ဝန်းတက်၍၊ ဘဝဂ်ရပ်သူ၊
 သယမ္ဘုဟု၊ ခြောက်ဆူဘုန်းထွတ်၊ အနတ်နတ်တို့၊ ရိညွတ်ကျိုးနွံ၊
 ဆုံးမခံလျက်” ဆိုတဲ့စကားကို ရောက်တော့ ရပ်နေပြီး ပညာရှိကို
 မတွေ့စဖူး တွေ့ရပါရက်ကနဲ့ မှားတဲ့စကားကို ဆိုမိချေတယ်လို့
 နှလုံးသွင်းပြီး “အမောင် သီလဝံသ မသွားပါနဲ့ဦး” လို့ မိန့်တော်မူ
 တယ်။ ဒါပေမဲ့ တားမရတော့။ ဒီကသွားရင် ဘယ်အရပ်ကို သွားမလဲ
 လို့ မေးပြန်တယ်။ “တပည့်တော် ရတနာပူရ အင်းဝမြို့ကို သွားပါ
 မယ်” လို့ ပြန်လျှောက်တယ်။ “ဒီလိုဆိုရင် တရုတ်ပြည်မှာ အပ်သွား
 ရောင်းသလို ဖြစ်နေလိမ့်မယ်” လို့ အမိန့်ရှိပြန်တယ်။ “တပည့်တော်
 အပ်ပေါရာမှာပဲ အပ်ရောင်းချင်ပါတယ်ဘုရား” လို့ ရှင်သီလဝံသက
 ပြန်လျှောက်တယ်။

ရှေးဦးဆုံး ရေးစပ်တော်မူတဲ့ ဒီပါရမီခန်းပျို့ကို သက္ကရာဇ်
 ၈၅၃ ခုနှစ်မှာ ရေးသားစပ်ဆိုလို့ ပြီးပါတယ်။

မှတ်စုတစ်နေရာမှာတော့ ရှင်သီလဝံသဆရာတော် တောင်တွင်း
 ကြီးမြို့မှာ သီတင်းသုံးနေစဉ် ‘ဗောဓိသုံးစုံ’ ချီ ဓမ္မပါလပျို့၊ ‘ဗောဓိ
 မဏ္ဍိုင်’ ချီ ပါရမီခန်းပျို့၊ တောင်တွင်းလာ သုံးစောင်ကို ရေးသားတော်
 မူတယ်။ ဒီနောက် သက္ကရာဇ် ၈၅၅ ခု ဒုတိယဝါဆိုလမှာ အင်းဝမြို့ကို
 ရောက်လို့ ဒုတိယမင်းခေါင်က ဘိုးတော်ကောင်းမှု ထူပါရုံဘုရား
 အရှေ့မြောက်ယွန်းယွန်းမှာ ရှိတဲ့ ရတနာဗိမာန်ကျောင်းကို လှူတယ်။
 ‘ဗောဓိညောင်ရွှေ’ ချီ ဆုတောင်းခန်းပျို့ကို ထူပါရုံဘုရားမှာ သုံးရက်နဲ့
 အပြီး ရေးတော်မူတယ်လို့ ဆိုပါတယ်။

ဆုတောင်းခန်းကို ဒီလို သုံးရက်နဲ့ အပြီးရေးတဲ့အကြောင်းက တောင်တွင်းကြီးမြို့က အင်းဝမြို့ကိုအလာ လမ်းခရီးမှာ လယ်လုပ်သူ ဒကာတစ်ယောက်က “အရှင်ဘုရား ဘယ်ဘယ်ကျမ်းများ စီရင်တော် မူပါသလဲ” လို့ လျှောက်ထားတော့ “ပါရမီခန်းကို စီရင်တယ်” လို့ ပြန်ပြောတယ်။ ဒီတော့ ဒကာက “အရှင်ဘုရား ပါရမီခန်း ရေးသားပါ ရင် ဆုတောင်းခန်း ပြီးပါပြီလားဘုရား” လို့ ပြန်မေးတာနဲ့ ချက်ချင်း သတိရပြီး “ဟုတ်တယ် ဒကာ ကျန်နေသေးတယ်။ အင်းဝရောက်ရင် အရင်ဆုံး ပြီးအောင် ရေးမယ်” လို့ အမိန့်ရှိခဲ့ရင်းအတိုင်း ရေးတာဖြစ် တယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ အဲဒီနောက် အင်းဝကို ရှင်သီလဝံသ ရောက်လာ ပြီး ဒကာ ဦးထွန်းဦးနဲ့တွေ့ပုံ၊ ဒကာ ဦးထွန်းဦး ရှင်ရဋ္ဌသာရဆီသွားပြီး ဆွမ်းကပ်ခါ ရှင်သီလဝံသက “မခါး မကြောက်” လို့ ပြောလိုက်တဲ့ စကားအဖြေကို ရှင်ရဋ္ဌသာရကို မေးလို့ ရှင်ရဋ္ဌသာရပြုံးပြီး “မခါးရင် ချိုတယ်၊ မကြောက်ရင် ရဲတယ်၊ ငါ့ချေယိုသွားဦးမယ်” လို့ ပြောသွား တာဖြစ်ကြောင်း ရှင်းပြလိုက်တာ ကလေးများမှစပြီး ရှင်သီလဝံသရှိရာ ခါးပန်းနီကျောင်းကို ရှင်ရဋ္ဌသာရ ကြွသွားပုံ၊ တောင်တွင်းသား ဆရာတော်နဲ့ ဘုရင့်ဆရာတော်တို့ တွေ့ဆုံမိရာမှာ ပညာစမ်းကြပုံ၊ ဒုတိယဘုရင်မင်းခေါင်က ရှင်သီလဝံသ ပညာရှိ မရှိ သိရအောင် ခါးပန်းနီ ဆရာတော်၊ အာဂန္တုကဘုန်းကြီး ရှင်သီလဝံသ၊ ရှင်ရဋ္ဌသာရ ပါ နန်းတော်ကိုပင့်ပြီး ဆွမ်းကပ်ပုံ၊ နန်းတော်မှာ ဆရာတော်နှစ်ပါး ပညာစွမ်းပြကြပုံ၊ ဘုန်းတော်ကြီးနှစ်ပါးကို ကျောင်းချင်းနီးနီးထားရင် ပိုကောင်းမယ်ဆိုပြီး စစ်ကိုင်း ထူပါရုံဘုရား အရှေ့ဘက်မှာ ကျောင်း ဆောက်စေပြီး ရှင်ရဋ္ဌသာရနဲ့ တောင်ကျောင်း မြောက်ကျောင်း သီတင်း

သုံးဖို့ ရှင်သီလဝံသကို ကျောင်းအပ်တော်မူပုံ၊ သီတင်းလပြည့် လကွယ် နေ့များမှာ ဘုရင်က ဘုန်းတော်ကြီးနှစ်ပါးကို နန်းတော်ပင့်လေ့ရှိပုံ၊ ရှင်သီလဝံသက ပါရမီခန်းပျို့ကို နန်းတော်သွင်းတဲ့အခါ “ဆုမတောင်းဘဲ ပါရမီပြည့်ပါ့မလား” လို့ ရှင်ရဋ္ဌသာရ ဆိုတာနဲ့ ရှင်သီလဝံသ ဆုတောင်းခန်းကို ရေးတယ် ဆိုတဲ့စကား။

တစ်နေ့ ရှင်ရဋ္ဌသာရ ကျောင်းကို ရှင်သီလဝံသ ကြွသွားတဲ့ အခါ မတွေ့တာနဲ့ “သူတော်ကြီးတို့ဆရာ ဘယ်ကိုကြွသလဲ” လို့ မေးတော့ သူတော်ကြီးက “တပည့်တော်တို့ဆရာ ဘောဂဝတီပြည် ကို ကြွသွားပါတယ် ဘုရား” လို့ ပြန်လျှောက်လို့ ရှင်သီလဝံသက ရှင်ရဋ္ဌသာရ ဘူရိဒတ် ဇာတ်ပေါင်းပျို့ကို စီရင်ရေးသားနေပြီဆိုတာ သိပြီး “သူတော်ကြီးဆရာ နဂါးပြည်က ပြန်ရောက်ရင် ဒတ္တရဋ္ဌ နဂါးမင်းကြီးရဲ့သားတော်အငယ် ကဏ္ဍာရိဋ္ဌ မျက်စိတစ်ဖက်ကန်းတာ လက်ဝဲမျက်လုံးလား၊ လက်ျာမျက်လုံးလား ဆိုတာ မေးကြည့်စမ်းပါ” မှာခဲ့တယ်။ ရှင်ရဋ္ဌသာရ ပြန်လာလို့ သူတော်ကြီးက မေးတော့ ဆိတ်ဆိတ်နေတယ်၊ ဘာမှပြန်မပြောဘူး ဆိုတာမျိုးမှစပြီး ဆရာတော် နှစ်ပါးနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ ရှေးသူဟောင်းများရဲ့ မှတ်စုမှတ်ရာတွေ အများကြီးပဲ ရှိပါတယ်။ တချို့ မှတ်သားချက်တွေကတော့ သေးသေးနပ်နပ် တွေ ဖြစ်နေပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ရှေးသူဟောင်းတို့ ဆင့်ကဲဆင့်ကဲ ဒီလိုပဲ ပြောခဲ့တယ်ဆိုတဲ့ အနေနဲ့တော့ စာပေါ် ပေပေါ် တင်ထားကြရမှာပဲ၊ ယုတ္တိရှိတာ မရှိတာ သင့်တာ မသင့်တာတော့ ကိုယ်တိုင် ဝေဖန်ကြည့်ကြဖို့ပဲ ရှိပါတယ်။

ပြည်မြို့ရောက်နေတဲ့ ရှင်ဥတ္တမအကြောင်းကလည်း နန်းတော်
 ရောက်အောင် ကျော်ကြားလာတာနဲ့ ဘုရင်က အင်းဝကို ကြွလာဖို့
 အပင့်လွှတ်ရတယ်။ ရောက်လာစ ရန်အောင်မြင် ဘုရားကျောင်းမှာ
 သီတင်းသုံးနေစဉ် မဏိပူရက အမေးပုစ္ဆာ ရောက်လာတာနဲ့ ဘုရင်က
 သံအမတ်တွေကို ရှင်ဥတ္တမဆီ လွှတ်တယ်။ သံအမတ်တွေ ဝင်လာတော့
 ကျောင်းသားကလေးတွေ စာအံနေကြတာက ...

ထောက်ထောက် ၄ ချောင်း ထောက်၊

ထောက်ထောက် ၃ ချောင်း ထောက်၊

ထောက်ထောက် ၂ ချောင်း ထောက်၊

ဆိုတဲ့ အသံဖြစ်တယ်။

ဒီစာဟာ သံအမတ်တွေ အတွက်ရော။ သံအမတ်တွေနဲ့ အတူ
 လာသူ ဗမာတွေအတွက်ရော ထူးထူးဆန်းဆန်းတွေ ဖြစ်နေတယ်။

ဧည့်သည်တွေမေးတဲ့ ပုစ္ဆာက နမောတဿကစပြီး ဆန်း
 ကလပ်ကို ရွတ်တယ်။ ဒီလိုရွတ်တာ မွန်းတဲ့ချိန်က သုံးချက်တီးမှ
 ပြီးတယ်။

ဒီတော့ ရှင်ဥတ္တမကျော်က လဲလျောင်းနေရာကထပြီး “မေးစရာ
 ကုန်ပြီလား” လို့ မေးတယ်။ ကုန်ပါပြီဆိုတော့ “ပုစ္ဆာကိုဖြေမယ်၊
 ငါ့ညီတို့ နားထောင်ကြ” လို့ ဆိုပြီး မေးသူတို့က ဆန်းကလပ်ကို
 နမောတဿက ရွတ်တာကို ဆရာကျော်က ပုဒ်အာက နောက်ပြန်
 ဆုတ်ပြီး နမောတဿထိ ပဋိလောမ ရွတ်ပြတော်မူတယ်။

ဒီလိုရွတ်ပြတော့ ပုစ္ဆာလာမေးတဲ့ မဏိပူရ သံအဖွဲ့ဝင်တွေဟာ
 ရင်ဘတ်စည်တီးပြီး ဆရာတော် ဦးဥတ္တမရဲ့ ပကတိဉာဏ်နဲ့ ရဲရင့်တဲ့
 သမာဓိကို ချီးမွမ်းအံ့ဩ ငေးမောနေကြတယ်။

ဆရာတော်ကို တအံ့တဩ ချီးကျူးတော်မူကြပြီးနောက်
ကျောင်းသားကလေးတွေကို သင်ကြားပေးနေတဲ့ ပိဋကတ်သဘောကို
ဘယ်လို ရှိပါသလဲ ဘုရားလို့ လျှောက်ထားကြပြန်တယ်။

ဒီတော့ ရှင်ဥတ္တမကျော်က လူဆိုတာ အမိဝမ်းတွင်းက မွေးဖွား
ပြီးတဲ့နောက် မကြာခင်ပဲ လေးချောင်းထောက်သွားတယ်။ ဒီနောက်
ပိုပြီး ခွန်အားပြည့်လာတော့ သုံးချောင်းတည်းနဲ့ သွားလာလှုပ်ရှားလို့
ရလာတယ်။ အဲဒီအရွယ်က လွန်ရင် နှစ်ချောင်းထောက်ပြီး သွားတယ်
ဆိုတဲ့ သဘောဖြစ်တယ်လို့ ရှင်းပြတယ်။

ဒီနောက် ဓညဝတီ ရခိုင်ပြည်က လာမေးတဲ့ အမေးပြဿနာ၊
သီဟိုဠ်က သံအဖွဲ့လွှတ်ပြီး မေးတဲ့ပြဿနာ၊ ဇင်းမယ်က အမေးပုစ္ဆာ
ပြဿနာတွေကို ပြေပြေလည်လည် အောင်အောင်မြင်မြင် ရှင်ဥတ္တမ
ကိုယ်တော် ဖြေကြားတော်မူတဲ့အတွက် ဒုတိယဘုရင်မင်းခေါင်ရဲ့
နေပြည်တော်မှာ ပညာရှိများ ပြည့်ပြည့်စုံစုံ ရှိပေတယ်ဆိုပြီး ဘုရင်နဲ့
တိုင်းပြည်ကို ပိုရိုဆေ လေးစားလာကြတယ်။ လက်ဆောင်ပဏ္ဏာတွေ
လည်း ပို့ကြတယ်။

ဒီတော့ ဒုတိယဘုရင်မင်းခေါင်ဟာ အင်မတန်အားတက်
ဝမ်းမြောက်ပြီး ရှင်သီလဝံသ၊ ရှင်ရဋ္ဌသာရ ကိုယ်တော်နှစ်ပါးက
ပရိယတ္တိ၊ ပဋိပတ္တိ၊ ပဋိဝေဓ အစရှိတဲ့ သာသနာရေး ပိဋကတ်ရေးတို့ကို
ဆောင်ရွက်ဖို့၊ ရပ်ဝေးက အမေးပုစ္ဆာ ပြဿနာတို့ကို ရှင်ဥတ္တမက
ဖြေကြားဖို့ဆိုပြီး ကဏ္ဍခွဲ လျှောက်ထားတယ်လို့ ဆိုပါတယ်။

ဒီကနေ့ ကျွန်တော်တို့ဖတ်ကြားကြတဲ့ စာတန်းတွေဟာ
တစ်မျိုးစီဖြစ်ပါတယ်။ မူလကတည်းက တာဝန်ခွဲယူ ပြင်ဆင်ရေးသား
ကြတာဖြစ်လို့ တစ်ဦးထဲမှာ မပါတာ တစ်ဦးထဲမှာ ပါပါလိမ့်မယ်။

နောက်ပြီး ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရရဲ့ အတ္ထုပ္ပတ္တိမျိုးရိုးအဆက် အနွယ်၊ လူငယ်တို့ဘဝ စိတ်လှုပ်ရှားမှုဖြစ်ခဲ့တဲ့အကြောင်း ချစ်ရေးကြိုက်ရေး အကြောင်းများကိုလည်း စာရေးဆရာများက သူ့စာများနဲ့ သူ့အကြောင်း ကိုဖော်ပြီး တော်တော်များများက ရေးခဲ့ကြပြီး ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါ့ကြောင့် အဲဒီအကြောင်း နည်းနည်းပါးပါးသာ ပါပါမယ်။

ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရဖြစ်လာတဲ့ မောင်မောက်ဟာ ၁၅ နှစ်သား အရွယ်လောက်ကတည်းက ကဗျာလင်္ကာသဘောများကို ဆိုစပ်နေပြီလို့ ဆိုတယ်။ စာပေအသိုင်းအဝိုင်း၊ နန်းတော်ရိပ်နဲ့ နန်းတော်တွင်းမှာ ကြီးပြင်းလာရတဲ့ ဓမ္မပါလအမတ်ရဲ့သားဖြစ်တော့ ပတ်ဝန်းကျင် အခြေအနေကိုက မောင်မောက်ကို စာပေပညာရှင်ဖြစ်အောင် ငယ်စဉ်ကတည်းက အားပေးခဲ့တယ်လို့ ဆိုရပါမယ်။

ဒါ့ကြောင့် ၁၀ နှစ်သားအရွယ်မှာ ဒုတိယမင်းခေါင် သမီးတော် သုံးပါး နားထွင်းမင်္ဂလာပွဲ ကျင်းပတဲ့ အခမ်းအနားကို သူ့ဖခင်နဲ့အတူ လိုက်သွားရတော့ -

“အိုဘယ့် ဘယ် - အိုဘယ့် သမီးတော် နတ်သော်ပုံမယွင်း”

“အိုဘယ့် ဘယ် - အိုဘယ့် သမီးတော် ရွှေလှော်သွန်းပုံသွင်း (ဆင်း)”

“အိုဘယ့် ဘယ် - အိုဘယ့် သမီးတော် စန္ဒော်လနယ်ဝင်း” ဆိုပြီး ရုတ်ခြည်း စပ်ဆိုနိုင်တာ ဖြစ်ပါတယ်။

လူပုံလယ်မှာ ဒီလိုစပ်ဆိုနိုင်တာ နည်းတဲ့သတ္တိ မဟုတ်ပါ။ နည်းတဲ့ပါရမီ မဟုတ်ပါ။

ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရဟာလည်း လောကီသားပဲ မဟုတ်လား။ ဒီတော့ ငယ်ငယ်က အကြောင်းကလေးများကတော့ ကျွန်တော်တို့ အားလုံးမှာ ရှိတတ်သလို ရှိလိမ့်မယ်လို့ပဲ ဆိုရမှာပဲ။

မောင်မောက် ကိုရင်ကလေးဖြစ်ပြီး လောကုတ္တရာစာပေမှာလည်း တော်တယ်၊ ကဗျာလင်္ကာ သီကုံးရေးသားရာမှာလည်း ပြောင်မြောက် တယ်ဆိုတဲ့သတင်းက အင်မတန်ကျော်လာတော့ နောက်ကြောင်းတွေ ဟာ တစ်မျိုးဖြစ်လာတယ်။

ကိစ္စကတော့ ငယ်ငယ်ကကိစ္စပါပဲ။ ရည်ငံတဲ့မိန်းကလေးရဲ့ မိဘများက သူတို့သမီးနဲ့ မောင်မောက်ကို နည်းနည်းမှ သဘောမတူ မကြည်ဖြူခဲ့ဘူး။ မောင်မောက်ဟာ ကြွေအံလောင်းကစားနေတာပဲ ဘာအလုပ်မှ လုပ်မှာ မဟုတ်ဘူး၊ စာရိတ္တမကောင်းဘူး ဆိုပြီး ပယ်ခဲ့ တယ်။ အခုလို ကျော်ကြားလာပြန်တော့လည်း သမက်ဖမ်းချင်လာ ပြန်တယ်။

မိန်းကလေးကလည်း ချစ်စိတ်ပြေတာ မဟုတ်ဘူး၊ မိဘ မောင်ဘွားတွေက ဟန့်ထားခဲ့လွန်းလို့သာ အရှိန်သတ်ပြီး နေတတ် အောင် နေခဲ့ရတာ။ မိဘတွေက မီးစိမ်းပြလိုက်တယ်ဆိုတော့ ကိုယ်တိုင် စာတစ်စောင် မြန်မြန်ရေး လူလွှတ်ပြီး ခေါ်တယ်။ ကိုရင်ရဋ္ဌသာရက မလာဘူး။ ဒီလိုစာရေးပြီး စိတ်ချရတဲ့လူကို လွှတ်ပို့ခိုင်းကာ အိမ်ကြွ လာဖို့ပင့်တာ လေးငါးခြောက်ကြိမ်ပဲ။ ကိုရင်က မလာဘူး။

မိန်းကလေးက စာရေးပြီး ပင့်တာကို မကြွတော့ “မိန်းမကြိုက် တော့ စိုက်စိုက်လာ” ဖြစ်တော့တာပေါ့။

မိန်းမပျိုကလေးဟာ လှူစရာ တန်းစရာတွေနဲ့ ကျောင်းတော်ကို လိုက်ခဲ့တယ်။ နောက်ပြီး အခြေအနေကောင်းလာပုံတွေကို ဖွင့်ပြော တယ်။

ရှင်ရဋ္ဌသာရကတော့ ဘာမှပြန်မပြောဘူး။ တိတ်တိတ်ပဲ နေတယ်။

နောက်ပြီးတော့မှ...

(၁) ကြံတွက်ဆ၍

(၂) လျှံလက်ပ၍

(၃) သံမြွက်ဟ၍ - ဆိုတဲ့ ရတုပိုဒ်စုံ ၃ ပုဒ်။

(၁) ပုဗ္ဗေနိသင်၊ (၂) လူ့မြေတိထွင်၊ (၃) ရှုစေဘိချင် ဆိုတဲ့ ရတုပိုဒ်စုံ သုံးပုဒ်ရေးပြီး ပုရပိုက်လွှာကို မိန်းကလေးနဲ့ ဆွမ်းအုပ်ထဲ ထည့်ပေးလိုက်တယ်။

မိန်းကလေးကလည်း သူ့ကိုရင် ဆွမ်းအုပ်ထဲ စာထည့်လိုက် တယ်ဆိုတာ သိမှာပေါ့။ သူကလည်း ဒါမျှော်နေမှာပဲ မဟုတ်လား။ ဒီစာကို လမ်းမှာ ရပ်ဖတ်နေလို့လည်း မဖြစ်ဘူး။ ဒီတော့ အိမ်ရောက် အောင် ပြန်ရတာ ရောက်ခဲ့လှတယ် နှေးလှတယ်လို့ အောက်မေ့နေ မှာပဲ။

အိမ်ရောက်ရောက်ချင်း ဆွမ်းအုပ်ကို မြန်မြန်ဖွင့် ပုရပိုက်လွှာပါ ရတု ၆ ပုဒ်ကို ဖတ်ကြည့်ပြီး မျက်ရည်တွေ ပေါက်ပေါက်ကျတော့ တယ်။ နောင်တကြီးစွာ ရရှာတယ်။

မျက်ရည်ကျတာတို့၊ နောင်တရတာတို့ကတော့ ကျွန်တော်က ထည့်လိုက်တာပါ။ ညားမှမညားကြတော့ ဒီအတိုင်းပဲ ဖြစ်ရမှာပါပဲ။

နှမလက်လျှော့ နေပေတော့လို့ ရေးလိုက်တာကိုး။

ဒီမှာ ကိုရင်ရဋ္ဌသာရကို ကျွန်တော် အံ့တာ တစ်ခုရှိပါတယ်။
ငယ်ငယ်ရွယ်ရွယ်နဲ့ ရှင်သာမဏေဖြစ်၊ စာတွေသင်၊ ၁၆ နှစ်သားမှာ
ဘူရိဒတ်လင်္ကာကို ရေးတယ်ဆိုတာပါပဲ။

တစ်နည်းတစ်ဖုံ ပြန်ကြည့်ရင် ဒီမတော်ရတဲ့ ယောက္ခမကြီး
တွေဟာ ကျေးဇူးတင်စရာပဲ။ မောင်မောက် ရှင်သာမဏေဘဝ
ရောက်တာ မဟာပညာကျော်ကြီး ဖြစ်လာတာတွေဟာ သူတို့က
စောစောပိုင်းက “တို့သမီးနဲ့ သဘောမတူနိုင်ဘူး” ဆိုပြီး ခါးခါးသီးသီး
ငြင်းခဲ့လို့ပါပဲ။

အသက် ၁၂ နှစ်အရွယ်မှာ သုံးဆယ့်နှစ်ပါးချီ တံတားဦးတည်
မော်ကွန်းကို ရေးတယ်။ ၁၆ နှစ်မှာ ဘူရိဒတ်လင်္ကာကြီးကို ရေးပြီး
၂၆ နှစ်မှာ ဘူရိဒတ်ဇာတ်ပေါင်းပျို့ကို ရေးတယ်။ အသက် ၅၅ နှစ်မှာ
စတုဓမ္မသာရ ၉ ခန်းပျို့ကို ရေးတယ်။ ရွှေနန်းကြော့ရှင် လက်ထက်မှာ
ပုံတောင်နိုင်မော်ကွန်း၊ ဂမ္ဘိသာရပျို့နဲ့၊ ဝတ်ရုံကျောင်းဘွဲ့ကို ရေးတယ်။
သက္ကရာဇ် ၈၈၈ ခုနှစ် ပြည်မြို့ကိုရောက်မှ စတုဓမ္မသာရ ၉ ခန်း
နိဂုံးကို ရေးတယ်။ သံဝရပျို့ကို အသက် ၆၁ နှစ်ရွယ် ပြည်မြို့မှာ
ရေးတယ်။ အသက် ၆၂ နှစ် ပြည်မြို့မှာ ပျံလွန်တော်မူတယ်။ အသက်
အရွယ် ကြီးလာလေလေ မာနတွေကျလေ၊ ပိုပြီးရင့်ကျက်တဲ့ စာတွေ
ထွက်ပေါ်လာလေဆိုတာ ဆရာတော်ရဲ့ဘဝကို ဆရာတော်ရဲ့ စာများနဲ့
တွဲပြီး လေ့လာကြသူများ ကောင်းကောင်းသိကြပါတယ်။

ရှင်မဟာသီလဝံသက ရွှေနန်းကြော့ရှင်လက်ထက် သက္ကရာဇ်
၈၈၀ ခုနှစ် သက်တော် ၆၅ နှစ်ရွယ်မှာ ပျံလွန်တော်မူတယ်။

သက်တော်အရှည်ဆုံးကတော့ ရှင်ဥတ္တမကျော်ပဲ။ သက္ကရာဇ် ၉၀၄ ခု၊ ဝါတော် ၆၉။ သက်တော် ၈၉ နှစ်မှာ ပျံလွန်တော်မူတယ်။

ရှင်သီလဝံသနဲ့ ရှင်ရဋ္ဌသာတို့ဟာ ထက်မြက် လျင်မြန်တဲ့ ဉာဏ်၊ စာပေကျမ်းဂန်ဘက်မှာ ထိုးထိုးထွင်းထွင်း သိမြင်တော်မူတဲ့ ပါရမီများအပြင် ခေတ်နဲ့အညီ စာပေအရေးအသားဘက်မှာလည်း တောက်ပြောင်ကြတာကြောင့် ငယ်ရွယ်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်များဖြစ်ပေမဲ့ ဘုရင်ရော ရဟန်းရှင်လူ ပြည်သူအများကပါ ကိုယ်တော်နှစ်ပါးရဲ့ ပညာရည်ကို လေးစားအားထားကြတယ်။

ဒါ့ကြောင့် ဒီရဟန်းတော်နှစ်ပါးရဲ့ဘွဲ့တွေမှာ မဟာတပ်ကြပြီး ရှင်မဟာသီလဝံသ၊ ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရလို့ ရှင်လူပရိသတ်က ခေါ်လာ ကြတော့တယ်။

ရှင်ဥတ္တမကိုယ်တော်ကတော့ လောကီ၊ လောကုတ္တရာဘက်မှာ တစ်မူ တောက်ပြောင်တဲ့အပြင် ထင်ရှားတဲ့တောလား စတဲ့ စာပေအရေး အသားမှာလည်း ထူးထူးခြားခြား ရှိတော်မူတယ်။ အဲဒါအပြင် ပြည်က အင်းဝအလာ ပုဂံမှာ မောင်ကျဘမ်းနဲ့တွေ့ဆုံမိပြီး မောင်ကျဘမ်း နာလန်မထူနိုင်အောင် ဆုံးမနိုင်ခဲ့တဲ့ ဂုဏ်သတင်းများကြောင့် ‘ကျော်’ ဆိုတဲ့ဘွဲ့ကို မင်းနဲ့ ရဟန်းရှင်လူများက နှစ်နှစ်ကာကာတပ်ပြီး ခေါ်ဆို လာကြတယ်။ ဒါ့ကြောင့် ရှင်ဥတ္တမကျော်လို့ ဖြစ်လာတာပဲ။

ရှင်မဟာသီလဝံသ၊ ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရ ရှင်ဥတ္တမကျော်တို့အပြင် ရှင်အဂ္ဂသမာဓိ ဆိုတဲ့ စာဆိုတဲ့ စာဆိုပုဂ္ဂိုလ်တစ်ပါးလည်း ရှိပါသေး တယ်။ တစ်ခါမှာ တံတားဦးဝန်က ဒီအကျော်အမော် ပုဂ္ဂိုလ်လေးပါး

အင်းဝမှာ စုံစုံလင်လင်ရှိမှ စာရေးတံဆွမ်း လှူမယ်လို့ သူ့စိတ်ထဲမှာ ကြံထားပြီး ဆရာတော်လေးပါးရှိနေပြီ ဆိုတဲ့ သတင်းရတော့ အပင့်ခိုင်း တယ်။ ဆရာတော်လေးပါးလည်း မြို့ဝန်ပင့်တဲ့အတိုင်း ကြွခဲ့ကြတယ်။ လမ်းမှာ မိုးရွာတော့ ရှင်မဟာသီလဝံသနဲ့ ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရ ကိုယ်တော် နှစ်ပါး တံတားဦး အလယ်ဇရပ်ထဲကို အရင်ဆုံး ရောက်လာကြတယ်။ ဒီနောက် ရှင်အဂ္ဂသမာဓိ၊ ဒီနောက် ရှင်ဥတ္တမကျော် ရောက်လာတယ်။ မိုးခိုရလို့ ဆရာတော်လေးပါး မမျှော်လင့်ဘဲ ဇရပ်တစ်ခုထဲမှာ ဆုံမိ ကြတော့ ရဟန်းများဘာဝအတိုင်း မေးမြန်းပြောဆိုကြတယ်။ ဒီနောက် ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရက “ကြံကြံဖန်ဖန်စကား ၁၉ လုံးပါတဲ့ ရတုတစ်ပုဒ် ဖြစ်အောင် တပည့်တော်တို့ လေးပါးဆိုကြရအောင်” လို့ အမိန့်ရှိတော် မူတယ်။ ဒီတော့ ရှင်မဟာသီလဝံသက ”အရှင်ဘုရားကသာ အစပိုဒ်ကို ဆိုလိုက်ပါ” လို့ ပြန်ပြောတယ်။

ဒီတော့ ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရက -

“တဖွဲဖွဲလျှင်” လို့ ဆိုလိုက်တယ်။

ရှင်မဟာသီလဝံသက-

“မစဲတို့ကို” လို့ ဆက်တယ်။

ရှင်အဂ္ဂသမာဓိက -

“သည်မိုးညိုသည်” လို့ ထပ်ဆက်လိုက်တော့ -

ရှင်ဥတ္တမကျော်က -

“တို့ကို ဆွမ်းငတ်ရှာသလော” လို့ နောက်ဆုံးအပိုဒ်ကို ဖြည့်

လိုက်တယ်။

တစ်ဆက်တည်းဆိုရင်-

“တဖွဲဖွဲလျှင်၊ မစဲတို့ကို၊ သည်မိုးညိုသည်၊ တို့ကို ဆွမ်းငတ်ရှာ သလော” ဆိုတဲ့ ၁၉ လုံး ဧကပိုဒ်ရတု ဖြစ်လာပါတယ်။

ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရနဲ့ ရှင်မဟာသီလဝံသဟာ နည်းနည်းငယ်တဲ့ အရွယ်တွေမှာ တစ်ပါးနဲ့တစ်ပါး အကြိတ်အနယ် ပညာရည်ပြိုင်ကြ ဆိုင်ကြတာကြောင့် သင့်တင့်မှုမှ ရှိရဲ့လား၊ တည့်မှ တည့်ကြရဲ့လားလို့ အမျိုးမျိုးတွေးတော ယူဆကြပါတယ်။ ဒီကိုယ်တော်နှစ်ပါးရဲ့ဘဝကို တွဲဖက်လေ့လာရာမှာ ကျွန်တော်တို့ ရတဲ့သင်္ခန်းစာကတော့ သန့်သန့် ရှင်းရှင်း ယှဉ်ပြိုင်တာဟာ တိုးတက်မှုကို ဖြစ်စေတယ် ဆိုတာပဲလို့ ကျွန်တော်ယူဆပါတယ်။ ဒီကိုယ်တော်နှစ်ပါးရယ်၊ အဲဒီခေတ်က တခြားစာဆိုတော်တွေရယ်ဟာ ကြိတ်ပြီး ယှဉ်ပြိုင်ကြတာပဲ။ ဒါကြောင့် လည်း စာကောင်းပေကောင်းတွေ ဒီလို ထွန်းပေါ်လာတာပဲ။

ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရနဲ့ ရှင်မဟာသီလဝံသ ကိုယ်တော်နှစ်ပါးဟာ အသက်နည်းနည်းကြီးလာတော့ တစ်ပါးနဲ့တစ်ပါး များများကြီး ခင်တွယ်လာကြတယ်။ သွားအတူ လာအတူ ဆိုသလိုဖြစ်လာတယ်။

တစ်ခါတော့ ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရနဲ့ ရှင်မဟာသီလဝံသတို့ ပြည်မြို့ကို ဘုရားဖူးဖို့ ကြွသွားကြတယ်။ ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရက ဘုရားဖူးရင်း “ဒီအရပ်ကလူတွေ ဘုရားရှင်က လူနတ်တို့ကို မဟောတဲ့ တရားကို နာဖူးကြမယ်မထင်” လို့ အမှတ်မထင် ပြောလိုက်တယ်။ ဒီစကားကို ပြည်ကမင်းများနဲ့ ဆရာတော် သံဃာတော်တွေကြားတော့ အင်းဝကလာတဲ့ ကိုယ်တော်နှစ်ပါး တရားမဏ္ဍပ်ထဲပင့်ပြီး တရားချီးမြှင့် ပါလို့ ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရကို လျှောက်တယ်။ ဒီတော့ ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရက

တရားပလ္လင်ပေါ်တက်ပြီး နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်း တရားကို ဟောတော်မူတယ်။ ဒီနောက် ဘုရားရှင်ဟာ လူနတ်တို့အား ဒုက္ကရစရိယာ ကျင့်တဲ့ အကြောင်းကိုသာ ဟောခဲ့တယ်။ ၆ နှစ်တိုင်တိုင် ဘယ်သို့ ဘယ်ပုံ ဒုက္ကရစရိယာ ကျင့်ကြံအားထုတ်ခဲ့တယ် ဆိုတဲ့အကြောင်းကိုတော့ လူနတ်တို့ကို ဟောတော်မမူခဲ့ဘူးလို့ ရှင်းပြတယ်။

ဒီတော့ ပြည်မြို့က ဆရာတော်တွေက ဟုတ်မှန်ပေတယ် ဆိုပြီး ချီးမွမ်းတော်မူကြတယ်။ စုံစမ်းလိုက်ပြန်တော့ အင်းဝနေပြည်တော်က တကယ့်အကျော်အမော် ဘုရင်ဧကရာဇ်ရဲ့ဆရာတွေဆိုတာ သိကြရလို့ ပြည်က မင်းစိုးရာဇာတွေက ပြည်မှာ သီတင်းသုံးပါလို့ ပင့်ကြပြီး ရွှေဆံတော်ဘုရား အရှေ့မြောက်ဘက်မှာ ကျောင်းဆောက်ပြီး ကိုးကွယ်ကြတယ်။

တော်တော်ကလေးကြာတော့ ရှင်မဟာသီလဝံသက အင်းဝနေပြည်တော်ကို ပြန်လာတယ်။ ဆရာတော်ပြန်ရောက်တော့ ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရရဲ့ တပည့်တပန်း ဒကာ ဒကာမတွေက “တပည့်တော်တို့ ဆရာတော် ဘာဖြစ်လို့ ပြည်မှာ နေခဲ့ပါသလဲဘုရား” လို့ မေးကြတယ်။ ဒီတော့ ရှင်မဟာသီလဝံသက ...

“တေမိဇာတ်မှာ ထီးချက်စောင့်နတ်သမီးက တေမိမင်းသားကို ‘ဘာစကားမှ မပြောပါနဲ့၊ ဒါမှသာ တောထွက်လို့ ရမယ်’ လို့ သတိပေးတာကို တေမိမင်းသား လိုက်နာလို့ တောထွက်ပြီး ပါရမီဖြည့်ကျင့်နိုင်ခဲ့ကာ ဘုရားအဖြစ်ကို ရောက်တော်မူတယ်။ တေမိဇာတ်ကို သတိမပြု၊ စကားအတတ်ကို ပြတာကြောင့် ဒကာတို့ဆရာ ရှင်ရဋ္ဌသာရ ပြည်မြို့မှာ ကျန်ခဲ့တာပဲ” လို့ ပြန်ပြောလိုက်တယ်။